

ABONAMENTUL

Pe un an 24 Cor.
Pe jumătate an 12 "
Pe 1 lună 2 "
Nrul de Duminecă pe un an 4 Cor.
Pentru România și America 10 Cor.

Pentru România și străinătate nrul de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca nr. 20.

INSERȚIUNILE se primesc la administrație.

Manuscrise nu se înapoiază.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

Consumatum est!

— O reprivire. —

I.

Proiectul lui Apponyi, în contra căruia românii din statul ungar au purtat o luptă cum nu s'a mai văzut dela 1868 încoace, a fost sancționat de M. Sa și investit cu toate atributele puterii de a fi aplicat ca lege.

Autonomiei bisericești și școlare a românilor ortodocși i-s'a dat cea mai puternică lovitură și școlilor române de ambele confesiuni nu le rămâne decât resemnarea de a se preface în școli ungurești ori să aducă jertfă extraordinară de mare pe tot timpul cât vor să rămână românești.

Nu mai încape îndoială, că unde e cu puțință, se va alege calea aceasta din urmă. Se va jertfi, pentru că dela cel mai nepriceput țaran și până la cel mai învățat domn, toți înțeleg marea însemnătate a culturii naționale. Tot așa de sigur este însă, că sila ne va face să abandonăm o mulțime de școli, întâiu pentru că poporul nu ar mai putea aduce jertfa ce i-s'ar cere, a doua pentru că dacă am forțat lucrurile, am riscă să perdem influența asupra lui și să se străineze chiar de biserici, văzând că în numele acesteia i-se cere o dare mai mare de cât până și cea către stat.

În privința acestor chestiuni nu prea sunt divergențe de păreri între români.

Pot să se ivească însă în cece privește chipul de luptă în viitorul cel mai apropiat. Ca să preîntîmpinăm orice neînțelegeri și să pregătim solidaritate pe toată linia, trebuie să căutăm a trage învățăturile convenite din campania recentă. Astfel riscăm să cădem în greșeli, cari ne-ar putea fi fatale.

Am știut dela început, că proiectul lui Apponyi are să devină lege. Oricum ne-am frământat și oricât de îndârjit l-am combinate!

De ce, cu toate acestea, »Tribuna« a propagat lupta cea mai desnădăduită, a tuturor factorilor meniți să apere comoara sufletului românesc? Am spus-o, în dese rânduri: întâiu pentru a însufleți poporul și a-l lumina asupra primejdiei ce-l amenință, ca astfel să fie pregătit pentru timpul când numai prin devotamentul său se va mai putea mântui câte-o poziție. Iar al doilea motiv este, că numai pentru un drept, la care n'am renunțat niciodată, ci am dus în favorul lui luptă desnădăduită, avem îndreptățire să nu desarmăm niciodată!

În interesul acestei lupte din viitor, caută să mărturisim însă, că în campania încheiată s'au comis greșeli.

Să le recunoaștem, pentru că să nu le repetăm.

N'a fost destulă unitate în luptă, iar o prealabilă înțelegere și mai puțin.

Deputații, cari în dietă au dus luptă bună, extraparlamentară au fost mai puțin activi. Să nu fie acuzați de guvern și partidele maghiare, că ei produc zizania, ei

fac totul și fără ei poporul nici prin minte nu i-ar trece să protesteze!.. Motive, pe cari le-am primit, dar cari au contribuit ca nu pretutindeni să domnească aceleași vederi, îndeosebi în ce privește *apelul la Coroană*.

Noi dela început am preconizat *politica memorandistă, tradițională* și singura pe care o credem bună în împrejurările date. De aceea, chiar dela început, am agitat pentru intrarea pe teren a prelaților noștri, cu toată energia și exhaurând toate căile constituționale. Deci *o deputațiune la tron, comună a ambelor biserici române, a întreg poporului!* Într'o mulțime de impozante adunări populare, ideile acesteia i-s'a și dat convenita expresie și la un moment dat era părere generală, că în fața stăruinții din toate părțile, nici nu se poate ca prelații să se eschiveze dela îndeplinirea dorinții poporului.

Pe când chestia se agita mai tare, confrății din Budapesta erau aproape să ne certe, zicând că de ce ne-am frământat, când prelații și așa n'au să ne asculte. Asta putea să fie și-o imputare la adresa prelaților. Nu e mai puțin adevărat însă, că a fost acordarea unui *salvus conductus* de a se resemna și a nu mai bate la porțile Burgului. La tot cazul s'a produs o diversiune în opinia publică și dacă în Sinodul arădan nu se prezenta și nu se vota cunoscuta propunere făcută de vechiul luptător *M. Velicui*, desigur că toate apelurile ce se făcuseră în atâtea întruniri populare erau să rămână fraze goale, căci nimeni nu le-ar fi dat ascultare. Opinia publică împărțită nu era să presioneze asupra nici unui prelat, »vocea poporului« nu o considera nimeni de »vocea lui Dumnezeu« și spre marea bucurie a regimului unguresc nu numai »marea adunare națională« era să rămână o reminiscență din trecut, ci proiectul lui Apponyi era s'ajungă sancționat fără ca Maiestateii Sale să i-se arate cel puțin în scris și cel puțin din partea prelaților bisericii ortodoxe, *marea îngrijorare ce i-a cuprins pe români*...

Pornisem, va să zică, lupta cu speranțe mari, cu proiecte de rezoluțiuni strașnice. În urmă ne-am ales cu o adresă care era și ea cât p'aci să întârzie... Adunarea națiunii întregi, delegația la Tron, ca pe vremurile mari, istorice, au rămas toate — pe hârtie... Vis!

Sunt ori nu sunt deputații noștri reprezentanții poporului? Sunt.

Adunările ținute și rezoluțiunile votate exprimat-au ele voința și dorința poporului? Desigur! Prelații sunt ei datori să respecte voința poporului? Fără îndoială!

De ce, cu toate acestea, nici deputații, nici adunările populare n'au avut darul să determine pe înalții prelați a adopta politica lui Șaguna și Șuluț?

Pentru că din întreaga campanie a lipsit unitatea și acea cohesiune, fără care nici o mișcare politică nu duce la rezultate, ci rămâne o manifestație trecătoare. N'are greutatea, care să impună și să producă *fapte!*

N'am fost destul de închegați și destul de solidari pentru a pretinde respectarea rezoluțiunilor votate.

Iar în ce privește răspunderea pentru scăderea aceasta, o parte revine și presei, după cum vom arăta într'un viitor articol.

Biserica gr-or. maghiară. Secretarul ministerial Reiner Zsigmond a scris săptămânile trecute o carte despre organizarea bisericii gr-or. maghiare, susținând, că sunt mulți maghiari gr-or., cari neavând biserica lor, sunt nevoiți a rămâne în sinul bisericii românești.

Faptul este, că mulți români gr-or. s'au maghiarizat, mai ales în comitatele săcuiești — și organizarea bisericii gr-or maghiare nu țintește altceva, decât maghiarizarea.

Un anume Szohner Lajos a înaintat propunere la congregația comitatului Heves pentru organizarea bisericii maghiare gr-or. Propunerea și-o bazează pe studiul lui Reiner și ca să captiveze publică statistica românilor din diferite comitate, bag seama, ca văzând marelui procent al lor, patrioții să se însuflețească pentru acțiunea, care intenționează să-i împrumuteze.

Reiner, bine înțeles susține, că maghiarii s'au romanizat și astfel datele lui statistice referitoare la procentul românilor sunt introduse cu un *deja*. Astfel în comitatul Ciucului sunt *deja* 12½ procente români; în Treiscaune 14 procente; în Murăș-Turda 37, iar în Turda-Arieș 73. În comitatele »așa zise ungurești« din Ardeal, situația »e și mai rea« pentru ungurime: în comitatul Clujului, după Reiner, românii fac 68 procente, în Șolnoc-Dobâca 76, în Alba-inferioară 80, Hunedoara 85. Celelalte comitate ardelene: Brașovul are 35½ procente români; Târnava-mică 45½; Târnava-mare 50; Sibiuul 65; Bistrița-Năsăudul 70, iar Făgărașul 90. În Torontal apoi sunt 14 procente români, în Maramurăș 24¼, în Sătmar 35, în Timiș 41, în Bihor 45, în Sălăgiu 60 în Arad 65, iar în Caraș-Severin 76½.

Și voesc oare iubiții noștri pretini să ia sub scutul bisericii greco-orientale naționale maghiare toate procentele acestea de români!?

Mandatul deputatului dr Petrovici, care fusese petiționat, retrăgându-se pe urmă petițiunea, precum am scris, a fost verificat ieri din partea comisiei a VI. verificatoare, care s'a întrunit în ședință sub prezidența lui Holló Lajos. Comisia a sistat cercetarea în cauză, fixând în contul celor ce înaintaseră petițiunea suma de 2219 cor. 30 bani pentru anchetă, iar 1500 cor. pentru apărătorii alegerei.

»In zilele aceste critice, când e nevoie de fiecare bărbat, e cel puțin lipsă de tact politic« — (cuvintele acestea le împrumutam dela confrății din Budapesta) felul înțepat cum organul dlor Mihali, Vaida și Vlad ne ceartă (în numărul de azi) pentru că ne-am permis să dăm instrucțiuni deputaților naționaliști!

Am arătat anume, că ce bună impresie ar face dacă dintre cei zece deputați români *advocați*, clubul ar delega pe unul ori doi la marelui proces *politic* ce se va desbata la Oradia. Confrății noștri scriu că »e cel puțin lipsă de tact politic să-i îndemne pe deputații noștri să absenteze *poate o săptămână întreagă*«.

Va să zică e lipsă de tact politic a căuta prilejuri de a cultiva și mai mult în popor dragostea și chiar recunoștința pentru deputați?

»Nu e cu cale a pretinde ca deputații să facă tot«, ce scriu confrății.

Desigur nu. Dar să fie în frunte la un proces politic cum n'a fost în ultimii ani, le-ar șede bine. Adevărat că ar trebui să lipsească poate și — două săptămâni. Nu pere însă Budapesta,

dacă ar lipsi unul ori doi, mai ales că și așa nu sunt toți la ședințele parlamentului...

Confracții se cred cu atât mai în drept a ne acuză, cu cât noi în același timp cerem ca Vaida să meargă neîntârziat la ședință.

Am vrea să știm: în confracții să fie toți deputații în Budapesta, pentruca să asiste la revenirea dlui Vaida în parlament?

Chiar și în acest caz, unul ori doi ar putea fi dispensat și să meargă la procesul din Oradea.

Cât despre cele ce am scris la adresa dlui Goldiș, observăm că ne vedem zilnic cu dsa, dar n'am observat să fie supărat pentruca i-am fi făcut — »reproșuri«, cum pretind confracții cari s'au erigiat apărători. Iar că dorește ori nu comitetul Asociației să se facă interpellare în chestia cu oprirea colectei, socotim că însemnează a nu-ți da seama de rostul presei, când o acuzi pentruca a emis o părere. Căci, încă odată, nici reproșuri n'am făcut, nici îndrumări n'am dat, ci emitem și discutăm *idei și păreri*.

Zadarnic deci confracții ar voi să dea dlor deputați atributul de infailibili, am mai spus-o odată: noi vom continua să discutăm toate chestiile privitoare la — viața națională, oricât onora dintre »infailibili« le ar displicea — sfaturile »Tribunei«.

Partidul kossuthist se va întruni Luni, ca să pertracteze propunerile înșinate în cameră din partea membrilor lui, fără să le fi trecut prin forul partidului. Cu ocazia asta probabil se vor da dovezi de solidaritatea partidului.

In interesul celor mici. Propunerile înșinate la cameră în interesul micilor proprietari și industriași și peste tot a clasei de jos, au fost subscribe până acuma de 134 deputați. Propunătorii vor trebui să motiveze, când le va veni rândul, fiecare propunere, iar camera va vota fără discuție, dacă le pune la ordinea zilei, ori nu.

Din cameră. La desbaterea generală a proiectelor despre căile ferate deputații croați intenționează să ia toți cuvântul; astfel se va amâna această desbatere probabil încă vr'o două săptămâni. În ședința de ieri a vorbit *Budisavlievici* 4 ore întregi, citând din cărți și ziare. Ráth Endre către

sfârșitul vorbirei deputatului croat îi pune înainte o carte voluminoasă, chipu să se arate, că e de spirit. *Popovici Dușan* reflectează lui Ráth: *Witzmacher*. Președintele îl îndrumă la ordine, pentruca *nemțește* nu-i permis să se vorbiască în cameră.

Episcopul Drohobeczky se năzuiește, din propriul îndemn, să obțină o înțelegere între maghiari și croați. Episcopul deputat nu e sprijinit în hiperzelul său de nici un deputat croat. Se afirmă, că deputatul *Popovici Dușan*, deși nu știe ungurește, se pregătește să țină în cameră un discurs în limba maghiară.

Kossuthiștii și — votul universal. După cum am scris în numărul nostru de ieri, deputatul *Mezőfi* a înșinat propunere pentru urgita-rea sufragiului universal. *Kossuthiștii* i-au trimes vorbă, că să nu cuteze a veni la cameră cu motivarea acestei propuneri, căci atunci îl vor da și pe el afară, cum l-au dat pe Vaida.

Intrebat *Mezőfi* a declarat între altele următoarele:

— Am cunoștință, că partidul independist agită vehement în contra mea. Mi-au adus la cunoștință, că dacă nu-mi retrag propunerea mă aruncă și pe mine din cameră ca pe Vaida. La aceasta le-am răspuns, că pe mine nu mă vor arunca ca pe Vaida, căci eu *lovesc*. Pe mine nu mă pot depărta din locul meu de deputat decât numai mort.

Din România.

Jubileul dlui profesor C. Nacu. La Universitate în sala facultății de drept, s'a făcut serbarea jubileului dlui Nacu, pentru împlinirea a 30 ani de activitate juridică și profesorală.

Splendida sală a bibliotecii era plină de studenți, precum și de tineri și bătrâni, avocați și profesori, cari venise să sărbătorească pe distinsul profesor, avocat și om politic.

Di *Valerian Urseanu* a deschis festivitatea, mulțumind studenților cari au luat frumoasa inițiativă de a sărbători pe unul dintre cei mai meri-toși și vechi profesori ai facultății de drept.

Di decan a laudat astfel de porniri la studențimea noastră și a dat apoi cuvântul celor cari voesc să-și exprime sentimentele față de profesorul lor sărbătorit.

Di *Apostoleanu* a vorbit din partea comitetului organizator. D-sa a arătat cum zece generații au primit luminile profesorului care e sărbătorit. Din toate acele generații au venit azi reprezentanți cari să aducă prinosul lor de recunoștință luminătorului lor. Ei îi oferă admirația, dragostea, respectul și devotamentul lor, pentru amintirile din trecut, iar pentru amintirea în viitor îi oferă o medalie și o placă comemorativă.

Studentul *Apostoleanu* a înaintat dlui Nacu aceste daruri.

Profesorul le-a primit cu recunoștință și a mulțumit printr'o caldă strângere de mână.

Au mai vorbit dnii studenți *Teodoru*, în numele studenților anului I, *Băltănoiu*, în numele foștilor elevi; *Georgescu*, din partea uniunii studenților; *St. Stoica*, din partea societății juridice »C. I. Buzoianu« și *C. Țunescu* avocat, din partea foștilor elevi ai dlui Nacu, cari profesază azi alături cu dsa.

Di *Țunescu* a adus elogii dlui Nacu pentru conștiințiozitatea cu care și-a făcut și își face cursurile și pentru ajutoarele morale și materiale date studenților elevi ai dsale.

Foarte emoționat, profesorul sărbătorit a răspuns celor cari îl sărbătoreau.

»Manifestația ce-mi faceți, zicea dsa, e o ocazie de a mă face fericit. Dacă n'ar fi decât cuvintele măgulitoare ce mi-ați spus, încă ar fi motiv de fericire pentru mine. Dar imi face mare bucurie și faptul că studenții sunt pătrunși de sentimentul de recunoștință și iubire către profesorul lor, care poate fi conziderat ca părinte intelectual lor.

»Nu poate fi o mai mare mulțumire pentru un părinte decât aceea de a vedea pe fiii săi conduși de sentimente de recunoștință. Tot așa și pentru un profesor care își vede studenții, elevii săi, conduși de aceleași sentimente. (Aplauze călduroase.)

»Să mi dați voie, iubiiții mei elevi, să vă dau câteva povești, cu această ocazie, de modul cum trebuie să vă conduceți în viață, în lumea din afară de școală.

»Sunteți tineri cu idealuri, cu iluziuni. Vă recomand să nu vă coborâți dela această înălțime de idei.

»In lumea reală să vă conduceți dar de sentimentul datoriei, către familie și către țară. Orice piedecă ați întâmpina în calea voastră, să nu vă descurajați. Și sunt multe stânci de cari trebuie să vă feriți mergând pe această cale. Cât sunteți studenți, feriți-vă de a face politică, feriți-vă de aceia cari voiesc să se folosească de dv. spre a și ajunge scopurile. Pe aceia eu îi găsesc cei mai vinovați în mișcările greșite ale tinerimei.

FOIȚA ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

FUIT.

A fost demult... într'un amurg de vară...
Eram la tine-acasă. — Pe fereastră
Miresme dulci intrau din zarea-albastră
Aduse, de un molcom vânt de sară.

Și nori trandafirii treceau în rânduri,
Pe drumurile cerului deschise,
Păreau, că sunt șireaguri lungi de vise,
De doruri mute și aprinse gânduri.

Garoafe albe, roși erau pe masă
Intr'un pahar cu-o floare de cicoare
Și străluciau în asfințit de soare,
Ce pulbere de aur revărsa în casă.

Tu la pian ședeai copilă sfântă,
Cu părul negru despletit pe spate
Și înviai cântări demult uitate,
Iar eu simțiam cum sufletu-mi s'avântă.

Pe-aripele cântării dulci respuse,
Cum parte-și cere razelor de soare,
Din visteria firii-o albă floare
Și raza mi-a lucit o clipă și apuse.

In clip-a acelei raze blânde și senine
Ah sufletele noastre mbrățișate
Uitat-au căile încrucișate,
Ce-aveau să ne despartă-apoi... Pe tine

Copilă-floare, mult ispititoare,
La piept te-am strâns și-am stat târziu în
noapte,
Iubirea-ne destăinuind în șoapte,
In casa cu miros de floare.

A fost de mult... tu bine știi: norocul
Prin brațe sacrilege-i azi ruină;
Zadarnic plângi sub nucul din grădină;
Străin de tine simț, că mi stânge focul.

De-a tinereții fire-aprins, o viață,
Ce-și risipește energia întreagă,
Pe strune tânguind — în veci pribeagă —
Adânca-i noapte fără dimineață.

Doar despre tine când aud vre-o veste,
Tresar... pornesc, să-mi ferec nouă soartă,
Un pas... recad... tăria mea e moartă...
Și tot mai mult »a fost«, ce »nu mai este«.

Nicolae Brătianu.

Telegrafia în vechime.

— După Ernst Kruger. —

Acum ne-am deprins cu faptul că prin telegraf se poate da veste într'o clipă dela un capăt al lumii la celalalt. Chiar și acei, din nefericire mulți de tot, cari nu înțeleg minunea aceasta, nu se mai indoiesc de fapt; căci se folosesc de telegraf la treburile și nevoile lor. Neapărat, cei mai mulți își inchipue că bătând telegraful se mișcă sirmă și că prin această mișcare se dau

semnele ori până unde voim. Tot așa de cunoscut e acuma telefonul și nu se mai miră nimeni că poți vorbi prin sirmă. Neapărat că și la telefon își inchipue că vorbind facem să sbârâie sârma și că sbârâiturile acestea fac de vorbește foița de metal, din telefonul la care ascultă cineva.

Vor fi auzit mulți c'a început a se telegrafa și vorbi la depărtări de mii de poște fără sirmă. Își vor fi inchipuind că s'a găsit fel și chip de-a face să sbârâie aerul.

Nu avem de gând să intrăm în deslușirea acestor minuni, pe cari mintea omului le-a născocit, întrebuițând puterile firei spre folosul său.

Astăzi vom arăta cum își trimiteau vești repede și la depărtare oamenii de acum câteva mii de ani.

Cea mai veche telegrafie se făcea noaptea cu focuri, aprinse pe înălțimi, iar ziua fumul acestor focuri ținea locul luminei.

Așa se spune că s'a dat de știre în Grecia despre căderea Troiei. La plecarea lui *Agamemnon* din *Mykena* a lăsat vorbă că vestea izbândei o va da aprinzând un foc la cutare vreme a zilei pe un vârf de munte. A regulat între *Troia* și *Mykena* opt munți și a pus păzitori pe vârfurile lor. Când au aprins focul lângă *Troia*, păzitorii de pe muntele al doilea l-au zărit și au prins pe dată foc și ei pe muntele lor. Cel de al treilea munte, zărind acest foc, au aprins și ei pe al lor și așa mai departe până ce și cei de pe muntele din apropiere de *Mykena* l-au aprins pe al optulea.

Măcar că *Troia* e foarte departe de *Mykena*, mult mai departe cât dela *Dorohoiu* la *T-Severin*,

»Fiecare generație trebuie să contribuie nu numai la păstrarea societății existente, dar și la progresul ei. Eu n'am fost mulțumit când, la unele întruniri ce s'au ținut, au fost studenți cari au spus că oamenii cari conduc statul trebuie să le dea lor socoteala. Nu vă recomand să stați indiferenți când sunt în joc interese mari de ale națiunii. Ori de câte ori e o chestie mare, să vă agitați, dar să nu manifestați cu unii oameni politici în contra altora. (Aplauze).

»Aplauzele dv. mă încurajază și de aceea merg mai deșparte. Nu mi-a plăcut când am văzut la Senatul universitar o cerere de autorizare pentru constituirea unei societăți a studenților fii de țărani din cari să se facă parte și cei cari nu sunt studenți.

»Mi-am zis: Studenții aceia trebuie să fie victima cuiva. Dar când ne gândim să facem asemenea societăți, nu trebuie să uităm că toți suntem fiii acestei țări și că dacă ne divizăm pe clase, atunci periclităm edificiul statului, imputernicit pe legătura puternică, pe solidaritatea dintre clase.

Trecând la altă ordine de idei, dl Nacu a spus: »Fiecare stat, națiune, are ceva distinct, deosebit de celelalte națiuni. Națiunea românească are particularitatea că e reprezentanța latinătății în Orient. Când își va perde această particularitate, acest caracter, România nu va mai avea rațiunea de a exista. Să luptați deci cu energie în contra celor cari vor voi să schimbe caracterul de latinătate al României.

»Luptați de asemenea în viața voastră pentru dreptate, pentru justiție. Și în meseria voastră să păstrați tinerețea sufletului și lărgimea de vederi, căci cei cari nu le păstrează, se pedepsesc singuri.

»Să dea Dzeu, tinerilor de azi, ca idealul vostru să triumfe! Să de Dzeu să vedeți dreptatea domnind pentru toți în România! Să dea Dzeu să ajungeți să vă vedeți țara la apogeul ce îl doriți!

»Și acum dați-mi voe ca, în numele dv. să mulțumesc dlor profesori cari s'au asociat la această serbătoare spre a-mi spori mulțumirea, fericirea ce o simt.

»Termin zicându-vă: »Să trăiți». BCU
D-nii profesori, advocați și studenți au mers pe rând de au felicitat personal pe dl Nacu, care le-a mulțumit tuturor pentru deosebita atenție ce i-s'a dat.

După prezentarea felicitărilor, cei prezenți au admirat medalia și placa comemorativă ce studenții au oferit-o dlui Nacu.

Medalia e de formă dreptunghiulară și lucrată în argint masiv.

Pe față e în efiege chipul dlui Nacu, foarte bine reușit. Sub efiege e o panglică și o ramură

de laur. Pe panglică sunt scriși anii 1877, 1907. În partea de jos, la dreapta, e o carte pe care stă scris: Drept civil.

Pe verso medaliei e următoarea inscripție: »Studenții facultății de drept din București: Omagiu distinsului lor profesor de drept civil pentru o neobosită activitate de 30 ani.

Placa comemorativă e de onix. În partea de sus, la stânga e fixat un medalion al dlui Nacu, făcut din bronz aurit. Sub medalion e inscripția: »Lui C. Nacu, 1877—1907».

În partea dreaptă, jos, e o carte deschisă pe care e aceeași inscripție ca pe verso medaliei.

Festivitatea dela universitate s'a terminat la orele 11 și jum.

Probleme culturale.

«Umblați până aveți lumină!»

Situația ce ni-s'a creat prin noua lege de instrucțiune și nu mai puțin prin proiectul de lege al votului universal cu restrângerea dreptului electoral, trebuie să deștepte în noi cele mai serioase îngrijiri pentru viitorul neamului.

Toți cei cari-și dau serios seama de cursul vremii, cad de acord a constata tristul adevăr, că e numai chestiune de timp, când forturile noastre culturale, școalele noastre, vor trece din stăpânirea bisericei noastre naționale în potestatea statului.

Și cei chemați bine să-și dea seama de acest scump timp, în care ultimii învățători ai neamului, pot aduce ultimele servicii culturale pe altarul cultural al neamului.

Privind starea culturală a neamului, trebuie să ne dăm în mod conștient seama, de numărul înspăimântător al analfabeților români, atât din punct de vedere al progresului cultural, cât și pentru motivul că pe acei cetățeni îi va lipsi de dreptul electoral noua lege a votului universal și lipsiți fiind de atari drepturi, renunțăm de-a mai trăi ca cetățeni cu pretenziuni de existență în viitor. De altă parte să nu uităm, că pierzând școalele, ziaristica noastră va rămânea unica școală pentru luminarea poporului, va trebui să iee singură rolul școlii naționale, luminând poporul și trezind

în el energia pentru luptă și nădejdea altui viitor.

Pentruca ziaristica să poată străbate la caminul fiecărui român, trebuie ca fiecare să știe ceti și scrie.

Iată pentru cari motive ni-se impune a organiza pentru cel mai apropiat viitor *cursuri pentru învățarea cetitului și a scrisului* pe seama poporului analfabet.

Învățătorii neamului întruniți ăstimp în conferința didactică din Brad, au meritul necontestabil de a fi cei dintâi cari au luat benevol angajamentul, de a ținea poporului cursuri de scris și cetit.

Această apostolie culturală se impune întregii inteligențe românești sătene, învățătorime și preoțime neamului.

Ilustrilor prelați, canonicilor, consistoarelor, protopopilor, advocaților, corporațiilor și tuturor bărbaților noștri cu dor de progres, precum și asociațiunii pentru cultura poporului, se impune a organiza atari cursuri pentru învățarea scris-cetitului.

Inteligența noastră din centre să se întrunească în conferințe, să adune contribuiri benevole, iar brava noastră tinerime să aranjeze în feriile actuale petreceri și din sumele incurse să se procure tablele de cetire (5 cor. garnitura), instrucțiunea metodică (80 fil. ex.), precum și Abcdarele scrise de dl Iuliu Vuia pe baza metodei sunetelor vii, cari s'au dovedit a fi mai conducătoare la scop. Învățătorii s'au folosit de acest metod, au făcut minuni în arta scris-cetitului; iar progresele făcute cu acest metod la ostășime, sunt peste așteptare mulțumitoare.

Cea mai competentă mărturie asupra avantajelor acestui metod este și distinsul pedagog dr. Petru Pipoș, care a făcut o călduroasă dare de seamă asupra Abcdarului dlui Vuia.

Pentru câte chestiuni de o importanță mai inferioară ne-am știut însufleți! Să avem încă aceeași însuflețire, să avem conștiința datoriei de paznici treji ale celor mai vitale interese ale neamului!

intr'un ceas două, a ajuns vestea, pe când unui om călare sau unei corăbii i-ar fi trebuit săptămâni.

Din istoria noastră a românilor știm că astfel de semne date prin unul sau mai multe focuri aprinse pe înălțimi, duceau vești felurite până la cetățile din munți sau până la capitala țării. Se înțelege că se știa dinainte ce înseamnă un foc, ce două, ce trei așezate în șir dela miază-noapte spre miazăzi sau dela apus spre răsărit; de asemenea alt înțeles aveau trei focuri așezate în formă de triunghi. Dacă le-ar fi venit în cap să însemne, prin focuri felurite așezate, slove, ar fi putut da orice știre.

Un istoric grec spune că ajunseră a da știri prin făclii aprinse, pe care le mișcau, după o înțelegere hotărâtă. De pildă știrile date c'o făclie clătinată priviau pe popoarele cari dădeau ajutor în războiu, iar cele date c'o făclie ținută nemîșcată priveau pe dușmani.

Un general arcadian de pe vremea lui Xenofon născocise următorul mijloc dibaciu de-a trimite știri. Să zicem că trebuia însă trimiță felurite știri dela un loc până la altul. Dacă nu erau prea depărtate, nu aveau nevoie de stații mijlocitoare; dacă erau prea depărtate și nu se putea vedea semnalul de foc dela una la cealaltă, așeză mai multe la mijloc.

La toate stațiile erau vase de lut tot una de mari, pline cu apă. În fundul vaselor era câte o gaură la fel de mare. Pe apa din vas plutea câte o bucată de plută, iar pe aceasta se înălță o vergeluță cu împărțituri însemnate cu numere. Când curgea apă, plută se coboră și în dreptul usnei vasului veneau pe rând semnele 1, 2, 3, 4, 5, etc. Aveau dinainte însemnat că numărul 1 înseamnă cutare veste, 2, cutare alta și așa mai departe. Ba Aeneas, generalul arcadian, mersese așa de departe în cât își făcuse vergelele de-acestea cu toate literele alfabetului grecesc și, prin urmare, cum vom vedea, putea spune orice ar fi poftit, ca și noi prin telegraf.

Iată acum telegrafia. La stația de unde trimetea știre, ridică în sus o făclie și așteptă până ce făcea acelaș lucru stația cu care voia să se înțeleagă. Atunci la stația întâia plecă făclia. Pe dată destupau la amândouă stațiile gaura din fundul vasului și apa curgea până ce vergeluța scufundându-se venea în dreptul usnei numărul sau litera dorită. Ridică făclia, astupau găurile și la stația a doua însemnau litera sau numărul. Umpleau vasele cu apă și tot așa se trimetea alt număr sau altă literă, etc.

Tot cam așa trimeteau cartaginezii știri din Sicilia la Cartagina. E drept că pentru a trimite o știre de 20 de cuvinte, le trebuiau 4—5 ci-

suri. Dar ca să le trimiță printr'un om anume le-ar fi trebuit 4—5 zile, dacă nu săptămâni.

În evul mediu, în Europa noastră nu se mai întrebunțau astfel de mijloace, ci numai focuri sau fumuri, ca pe vremea războiului cu Troia.

În 1659 Vegelin a născocit un fel de telegraf. Înălță un număr de catarguri, în vârful cărora urca șomoiage de fân ori steaguri, iar noaptea felinare. Din așezarea sau felul felinarelor, alcătui se un alfabet, așa că se putea trimite orice știre.

Cel mai cu dibăcie alcătuit telegraf optic e al francezului Claude Chappe din Paris. Acesta întrebunță o lampă puternică și oglinzi, prin ajutorul cărora trimetea semnale. Acest telegraf a început a se întrebunță în 1793 și în curând stații de acestea erau pretutindeni în Franța și Europa. Ideea era a lui Amontons, care a murit la 1705. Cea din urmă linie de acest fel e cea care s'a făcut la 1833 între Berlin și Trier.

Telegrafia cu semnale luminoase a rămas și până azi întrebunțată pe vapoare și corăbii, ba chiar și în războiu. Neapărat că telegrafia și telefonul fără sirmă îi vor da lovitură de moarte măcar că oamenii nu se prea lasă lesne de cecece au apucat odată a învăța.

La boala «VÂNĂ de AUR», diabetă și intestine indispensabil pentru leuze și copii în fașe. Tot omul iubitor de curățenie indispensabil trebuie să întrebunțeze medicamentul «ZERO», căci prin el dobândești o dispoziție plăcută și folositoare. Impiedecă ori-ce infecție și zgăriere.

ZERO

La întrebunțare e mai ieftin decât hârtia. Ori unde se poate căpăta.

„ZERO“ e fabricament de vată, brevetat.

BUDAPEST VII. — Strada ROZSA 45.

Telefon 87—52.

Telefon 87—52

Prelați, consistoare, protopopi, advocați, medici și toți câți din opincă ne-am ridicat și din crunta ei sudoare ne-am creat poziție și viitor, să avem căldura nobilului sentiment de a ne face datoria încă în cele mai critice momente ale vieții neamului!

Timpul eremiadelor a trecut, acum e rândul faptelor. Sub flamura desfășurată să vedem grupându-se toți aceia, cari în inima lor curată poartă dragoste sinceră pentru neam.

Memento ne fie poporul croat, care în vederea noii legi a sufragiului universal, s'a constituit în societăți și agită cu mare aparat chestiunea cursurilor pentru scris și cetit și cari au angajat anume pentru aceste cursuri pe un profesor, de a scris un Abcdar pe baza metodei sunetelor vii.

Cei conștienți de viitorul neamului, la muncă serioasă. *Invățătorul neamului.*

Din străinătate.

Franța.

Greva vierilor. Ministrul președinte Clemencau a încunostiințat prin scrisoare pe primarii, cari și-au înaintat demisia, că nu le-o primește, deoarece voiește să evite desorganizarea guvernării țării.

Germania.

Scandalul din cercurile curței. Ziaristul Harden a declarat, investigat fiind, că secretele, pe cari le-a divulgat despre principiile Eulenburg, le-a aflat dela fosta soție a generalului Kuno Moltke, de care divorțase.

Rusia.

Disolvarea dumei. »Figaro« este informat din Petersburg, că disolvarea dumei e aproape fapt împlinit. Țarul e ferm decise, să recurgă la acest pas, de care s'a ferit atât de mult. În timpul din urmă guvernul a ajuns în posesiunea astorfel de

documente compromițătoare, din cari se vede, că deputații din stânga stăteau în contact cu comisiuni din provincie cu scopul de a provoca nouă turburări și greve. Țarul nu mai poate suferi agitațiunea elementelor revoluționare, cari intenționează să readucă Rusia în încurcăturile interne, în cari s'a aflat. Țarul a fost de tot neplăcut atins, că majoritatea dumei n'a aflat mijlocul, de a condamna manoperile teroriste.

Deodată cu disolvarea dumei se va forma și guvern nou. Misiunea noului guvern va fi, să lucreze un nou proiect de lege electoral. Se sperează, că noul guvern va restabili ordinea în stat. Numai după restabilirea ordinii se va întruni noua dumă la Petersburg.

Sedința de ieri a dumei a fost de tot sgomotoasă. La dorința ministrului președinte s'a ținut sedința închisă, în care s'a discutat o sumedenie de învinuiri aduse în contra unor deputați. Acuzele acestea au cauzat o criză iminentă pentru dumă. Sunt învinuiți anume deputații, cari stau în contact cu asociația revoluționară și cari au luat parte la pregătirea unei revolte armate. S'au insinuat la cuvânt 80 oratori. La orele 6 ministrii au plecat, iar duma s'a mai consultat până la 7, când s'a închis.

La 9 ore s'a redeschis. Deja la începutul sedinței Stolypin a cerut, ca duma să decidă momentan asupra propunerii sale de a se trage la răspundere înaintea judecătoriei deputații acuzați. Dacă duma s'ar împotrivi să extradeze pe acei deputați, aceasta ar însemna, că ea nu mai voiește să lucreze împreună cu guvernul. Partidul cadeților a propus, ca proiectul guvernului să se predea unei comisii. Cei din dreapta și octombriștii au luat poziție în contra proiectului. Discuția a fost vehementă.

Socialiștii au fost acuzați cu tradare de patrie și cu alte păcate. În cele din urmă s'a primit propunerea cadeților cu condiția ca în comisie să se aleagă 22 deputați. Ce-

lealte partide nevoind să între în comisie, membrii ei vor fi aleși numai dintre cadeți și socialiști. Astfel e probabil, că proiectul guvernului va fi respins, fapt, care ar atrage după sine disolvarea dumei. Până astă noapte la 12 nu s'au ales încă membrii comisiei.

Ancheta e pornită împotriva alor 55 deputați, dintre cari 16 au luat parte în acțiunea societății revoluționare. Arestarea acestora voiește să o obțină Stolypin.

Țarul se va întâlni pe apele baltice cu regele Eduard al Angliei în cursul verei, după cum e informat ziarul »Petit Parisien«.

Portugalia.

Demonstrație în contra regelui. Poporul a demonstrat pe stradă împotriva regelui, care era în automobil. Poporul l-a înconjurat, strigând: Trăiască constituția! Piară dictatura! Piară tiranul!

Conferența de pace.

Deschiderea. Astăzi se va deschide în mod festiv conferența de pace dela Haga. Dintre statele care vor fi reprezentate amintim următoarele:

Anglia având 4 reprezentanți, Argentina 3, Belgia 3, Brazilia 3, Bulgaria 3, Columbia 4, Danemarca 4, Statele-Unite 10, Franța 4, Grecia 1, Japonia 1, China 2, Austro-Ungaria 7, (între cei cari ambasadorul Mérey și ministrul plenipotențiar Macchio), Germania 3, Norvegia 1, Italia 3, Rusia 3, România 1 (dr. Beldiman), Salvador 2, Spania 3, Svedia 3, Serbia 1, Turcia 3. — Ieri după amiază a sosit și regina Vilhelmina în Haga. — Peatra fundamentală a palatului păcii e proiectat să se pună la 2 August.

Serbia.

Deschiderea scupcinei. Ieri s'a deschis scupcina, prezentându-se noul cabinet Pasici. Radicalii tineri au declarat, că abstatu dela obstrucție.

Alegeri de deputați la București acum 50 de ani.

Deoarece ne aflăm în toiul alegerilor parlamentare, cred că e interesant din toate punctele de vedere să arătăm cum se făceau în București alegeri pentru cameră acum cincizeci de ani.

În vederea Divanului Ad-hoc, fabulistul Gr. M. Alexandrescu, publică profesia sa de credință, din care dăm un extract.

Domnilor alegători,
Mă rog să fii ascultat,
Și după ce m'eți citi,
Mă rog să fii deputat.
Căci am cuvinte să crez
Că la Divanul Ad-hoc
Bine lumii o să fac
Și rol nobil o să joc.
După-cum puteți vede
Din mărturisirea mea.

Fabulistul declară că încă înainte de a se naște,

a fost patriot mare: iar după ce s'a născut, s'a luptat fără răgaz pentru ale noastre drepturi, până în minutul acela.

Cunoscând că într'o țară
Fericirea generală
Se compune totdeauna
Din cea particulară,
Ca un iconom politic,
Prin mici slujbe, mici lefșoare,
Am îmbogățit eu statul
Cumpărându-mi moșioare.
Iar guvernul ce văzuse
Vrednicia și talentul,
Imi da ranguri pe tot anul,
Siluind regulamentul;
Pe când mulți păcătoși, alții,
Lipsiți de capacitate,
Slujind țării din pruncie
Stau cu buzele umflate.

Enumără apoi faptele sale strălucite: pe vremea ocupațiilor de către armii străine, el a făcut acestor armii toate înlesnirile posibile; pentru zece cară, el a făcut cinci sute; a adus provizii

mai bune și mai iute ca alții, dacă aceste provizii nu s'au achitat pe la țărani, dacă le-a trecut mai încărcate la socoteală, a făcut aceasta în conștiință de iubirea omenirii: s'a exercitat la operația numită împărțire.

Nu mai pomenește de cheltuelile și osteneala lui proprie, nu! Nu se mai îndoește nimeni dela ele. Din această cauză Europa închind tratate, a făcut pe România fericită.

Și p'aceste dar temeiri
Frați români, eu vă cer votul,
Și la cauza cea sacră
Azi mă devuez cu totul,
Apoi, dacă după-acestea
Mai aveți cumva dorință
Să v'arăt printr'o programă
Care e a mea credință
La Divan ce voiu susține,
Vă pot da încredințare
Că Unirea o crez sfântă
C'o voiu cere cu înlocare.
Căci mărindu-se pământul,
Lefile poate vor crește;

Înainte de dejun,
dacă beai un jumătate de pocal
de apă amară

Igmándi

al lui Schmidthauer,

stomacul neregulat îl aduce în ordinu în decurs de 2-3 ore

Medicament foarte bun pentru împiedecarea boalelor interne, tot așa are efect admirabil la boale de stomac intestine, și de sânge tot așa contra îngrășării, contra trohnei, respirării grele, gălbenare, umflarea ficatului și fierei, diabetă, vână de aur, podagră, reumă și multe boale interne. Comandă se pot face la Schmidthauer Lajos, farmacist în Komárom. Se capătă în fie-care farmacie mai bună și prăvălie de coloniale. Prețul unuia o o o o o o o o o o sticle mici 30 fil., mari; 50 să nu se confunde cu alta apă amară. o o o o o o o o o o

Gazul Vaida.

Adevărul din București scrie sub titlul de sus următoarele:

Deputatul român Maniu a arătat în chiar Camera lor, ungarilor, cum se prezintă el în fața unei civilizații. Printr-o scurtă cuvântare, sobră ca formă, dar de o mare putere ca fond, — dl Maniu a arătat că deputatul Vaida nu poate fi oprit să vie a-și exercita mandatul și a cerut pentru dânsul, față cu forța brutală ce-l amenință, dreptul de a veni înarmat.

Nu se poate încă ști ce soluție va avea incidentul Vaida, care a devenit de o importanță capitală pentru cauza românească. El arată însă un lucru: prezența deputaților români în Cameră, a deservit pe unguri. Nu versurile citite de Vaida în Cameră, un incident pentru care a fost admonestat disciplinar și pe care l-a explicat, — a provocat furia maghiarilor. Nu, căci explicațiile lui Vaida, cari au avut caracterul unor scuze leale, — sunt tot ce poate cere un parlament unui membru al său pe care l crede greșit! Ungurii sunt furioși pentru că acuzațiunile ce nu le puteau ridica românii prin presă și întruniri din pricina poliției, — le ridică acum sub scutul imunității dela chiar tribuna parlamentului unguresc, în auzul întregii lumi civilizate!

Aceasta-i disperează! Li disperează că nu sunt între dânsii, că nu pot face tot și toate fără de control și protestare! Aceasta-i disperează și n'au avut puterea să-și mai ascundă disperarea și nici cea mai violentă protestare a românilor n'ar fi câștigat atâția amici cauzei lor, cât le-a atras purtarea violentă a »parlamentarilor« unguri.

Cu deosebire frumoasă ne pare acum purtarea grupului român din camera ungară. El repară greșeala ce a comis de data trecută neapărându-l îndeajuns pe Vaida. Orice măsură va lua acum pentru a apăra dreptul sfânt al acestuia, va avea simpatia și sentimentul românilor de peste tot locul. Lupta nu se dă acolo pentru mandatul de deputat al lui Vaida, ci pentru drepturile românilor.

Și pentru că să se dovedească aceasta, se cuvine ca și în România să se fie peste tot locul meetinguri de protestare contra brutalității maghiare!

*

Aseară s'a desbătut viu cazul lui Vaida la clubul deputaților kossuthiști. S'a surlat ideea, că partidul naționalităților nu va fi mulțumit numai cu constatarea vătămării imunității lui Vaida. Camera trebuie să și desaprobe în vr'un mod oare care insulta adusă lui Vaida, căci dacă partidul naționalităților nu va fi menajat, ușor se poate

intâmpla, că naționaliștii se asociază cu croații și procură greutatea parlamentului. Când s'au surlat aceste păreri a fost de față și ministrul Günther.

Revista ziarelor.

«Magyarország» publică amintirile din Berlin ale lui Hock János, care se dusesse în capitala Germaniei, ca să serbeze cu maghiarii de acolo cei 40 ani ai constituției maghiare. Amintirile lui Hock se încheie deplângând cu belșug de vorbe constituția maghiară de azi, care permite restrângerea drepturilor »națiunii«.

*

»Budapesti Hirlap« din prilejul cazului Vaida, în preajma constatării vătămării imunității din partea comisiei de imunitate, scrie un articol lung despre incompatibilitatea morală. Nu e de ajuns, zice, a interzice participarea la aducerea legilor numai a acelora, cari stau în contact de afaceri cu guvernul, ci trebuie eschiși și toți aceia, cari sunt dușmani ai statului și ai națiunii maghiare, alcătuitoarea statului, după cum a susținut contele Eszterházy János la 1901, când s'a adus legii incompatibilității.

»Deputații naționaliști nu formează azi partid cu vr'o greutate oarecare, dar e probabil, că acest număr va fi mai mare în viitor, mai ales, după ce se va introduce votul universal. Și dacă domnul Vaida și soții chiar și azi, când partidul lor într'adevăr e o minoritate pitică, sunt destul de cutezători să exploateze situația deosebită a legislatorului, ca să aducă cele mai grave insulte asupra națiunii maghiare în propria ei cameră, de ce vor fi capabili, dacă partidul lor va deveni factor de luat în considerare!?

Pledează apoi pentru restrângerea drepturilor acelor deputați, cari ar insulta »națiunea«, propunând clătura, iar pentru cazurile mai grave să fie lipsiți de mandate. Că bine se recomandă constituționalii noștri!

Procedura de sus o află necesară dumniilor pentru deputații naționaliști, căci »să nu creadă cineva, că Vaida stă singur«.

Articolul se încheie astfel:

»Să fim pregătiți — mai ales cu românii — la lupta politică cea mai necruțătoare, care se va termina numai atunci, când una dintre părțile combatante va rămânea definitiv pe jos.«

Cu alte cuvinte: e vorba de lupta pe moarte și pe viață, de lupta de estirpare. Să nu se încreadă însă »națiunea« prea mult în propriile forțe!

NOUȚĂȚI.

ARAD, 15 Iunie n. 1907

— Știre personală. P. C. Sa arhimandritul și vicarul Orășii-Mari, dl Vasile Mangra, a sosit și va petrece mai multe zile în Arad, numit fiind delegat la examenele dela Seminar.

— Contractele vamale cu țările străine, după cum e informat »Budapesti Tudositó« vor fi rezolvate încă înainte de a se închide actuala sesiune parlamentară.

— Vorbirile croate procură camerei în fiecare zi un plus de cheltuieli de 260 cor. pentru stenografi, interpreți și pentru domnișoarele dela mașina de scris.

Camera a aprobat aceste cheltuieli în ședința de ieri.

— Camera austriacă va fi deschisă din partea Majeștii Sale Joia viitoare, 19 i. c. Lupta pentru alegerea președintelui camerei e mare, deoarece mai multe partide pretind această dignitate. Probabil va fi ales Ebenhoch.

— În cercul Cohalmului a fost ales, în locul deputatului Pildner, Victor Eitel, cu program constituțional.

— Inginer român nou. Dr. Eugen Tilea a primit Sâmbătă în 8 c. dela polytechnicul din Viena diploma de inginer (secția generală). Dânsul e fiul regretatului inginer Onorin Tilea și nepotul fericitului președinte al comitetului național dr. Ioan Rațiu.

Felicitările noastre!

— Distincție. Ni-se anunță că reuniunea de cântări »Hilaria«, din Oradia-mare, a primit dela juriul împărțitor de premii dela expoziția din București o medalie comemorativă, două diplome de onoare și o blanchetă.

— Succes uimitor în ale scrisului și cetitului a obținut la examenul din 5 Iunie a. c. învățătorul Alexandru Șandru din Ohaba-sârbească, care s'a folosit la instruirea băieților de abcdarul lui Iuliu Vuia, scris pe baza metodei sunetelor vii, care s'a dovedit cel mai simplu, ușor și natural metod. Aviz dlor învățători cari vor să cruțe timp și sănătate.

— A murit în pușcărie. În una din zilele trecute i-s'a raportat tribunalului regesc din Arad din partea direcțiunii pușcăriei din Maria-Nostra, că în 9 i. c. n. a murit acolo femeea

Insă prinț străin nu'mi place
Căci nu știe românește;
Și când slujbe îi vom cere
El de loc n'o să privească
De suntem boeri sau ne ținem
De vr'o casă boerească.

Prințul strein ce va face, după autorul profesiei de credință?

Pentru cea mai mică vină
Ce o va numi hoție,
Ne vom vedea prin gazete,
Poate și la pușcărie!

Unul din viță românească însă va fi mai blând și va iertă slăbiciunile omenești.

Nu-l vrea pe domn ereditar, fiindcă dacă s'ar schimbă domnia mai des, poate să-i vină rândul și lui la domnie. Cere autonomie pentru țara întreagă și pentru el în parte. Stă la îndoială dacă trebuie să admită forma constituțională.

Căci vorbind drept, nu sunt sigur
Ast cuvânt ce va să zică...

Camere, guvern responsabil vor aduce pierdere de vreme. Mai bine cu formele vechi, cari n'aduc nici o împedecare.

Și un afiș redijat bine
E o lege 'n prescurtare
Dup'aceste dar cuvinte,
Frați români ce mă 'nțelegeți,
Puteți fără de sfială,
La Divan să mă alegeți.
Căci să nu fiți la îndoială
Că voiu face treabă bună
Și 'mi veți mulțumi odată
Dacă 'mi veți cădea pe mână;
Iar până să vie vremea
Să vedeți astă minune,
Sunt supusul dumneavoastră,
Și mă 'nchin cu plecăciune.

C. A. Rosetti termină un articol cu aceste vorbe:

»Ziua dreptății s'apropie! Ușile altarului alegerilor se deschid — Veniți și v'apropiați!«

»Românul« într'un articol dă și explicațiile următoare:

»Dară nu este de ajuns aceasta. La 2 ale lunii viitoare se vor încheia listele alegătoare. Reclamări nu se vor mai putea face și alegerile vor începe. Și caută să mărturisim cu toții că timp nu mai avem de pierdut. Ce facem dară, noi

alegătorii? Unde ne sunt candidații? Unde ne sunt adunările pregătitoare ce ne vor da pe față numele lor și le vor concentra voturile? De glumim gluma se va sparge în capul nostru. Timpul ce vom mai pierde d'aci înainte va pierde țara. Orice oră va mai trece în deșert ne va depărta înzecit de unirea după care alergăm de atâta timp și dela care ne așteptăm fericirea. Davom noi înșine dreptate inimicilor neîmpăcați ai progresului și ai libertății să zică: »Să vedem ce vor face când vor sosi alegerile? Se vedem cum vor putea acele capete exaltate să-și concentreze voturile asupra unora și acelorași candidați?«

Și alt articol se sfârșește astfel:

»Alegători! din două una: Ori așteptăm cu risicul d'a pierde, ori, nu mai consultând decât bunul simț și datoria, facem adunări pregătitoare ca să învingem!«

La 27 August 1857 Prințul Caimacam A. Ghica, poruncește:

La 7 Septembrie viitor Sâmbătă se vor face în toate satele Principatului, după formele așezate pentru alegerea deputaților sătești, alegerea a câte doi delegați de fiecare sat.

SEGEDINUL E ORAȘ VESTIT

Acolo se pot căpăta cele mai ieftine Orologe și bijuterii, mai ieftine de cât ori unde. Nu-i de lipsă să ne dăm bani în mâni străine. Cine vrea să se convingă depre toate acestea, să ceară un catalog mare ilustrat, ce se trimite gratuit, dela Scheiner Samu, juvaorgiu în Szeged. Acolo se capătă un orologiu de argint dela 5 floreni începând, inel de aur, cu 14 carat dela 2 fl. 50 cr. în sus, cercei de aur dela 1 fl. 50 în sus, lanț (colier) aur 4 fl. 50 cr. un orologiu de nikel dela 2 fl. 50 cr. în sus, un vecker dela 1 fl. 50 în sus. Catalog gratuit și franco.

ale, a avut ambilitatea de a mă pune în curent cu organizarea și cu isprăvile ce le face societatea Napredak din Sarajevo pentru plasarea copiilor la meserii și comerț.

Di Filipescu, în nemărginita-i dragoste pentru binele obștească, a binevoit a-mi pune la dispoziție traducerea românească a statutelor societății Napredak cum și toate soiurile de blanchete folosite de comitetul amintitei reuniuni.

Di Filipescu stăruie pentru înființarea unei Reuniuni similare cu centrul în Sibiu și cu filiale în toate centrele mai însemnate din patrie. Cum chemarea acestei societăți ar fi să stăruiască, ca copii apți și cu aplicare să fie plasati la meseriași și comercianți buni și onestți, pe învățăceii aplicați să-i îngrijască și ajutoreze, după eliberare și după anii de praxă (sodali, calități), să le câștige locuri unde, și mijloace, cu care să-și deschidă etablamente proprii, cred că prin înființarea acestei reuniuni în Sibiu s'ar ajunge la rezultatele dorite de scriitorul articolului »Gazetei«.

De această afacere m'am ocupat în câteva din articulele literare ale Reuniunii meseriașilor noștri, dar împiedecat de multele afaceri ale ofițerului meu, căruia îi datoresc existența, ale Reuniunii române agricole, ale celei a meseriașilor și a celei de înmormântare, proiectatei Reuniuni de plasare până în prezent încă nu i-am putut da înțeles.

Însă mă preocupă, pe mine și pe cei ce-mi împărtășesc vederile de multă vreme.

Somat acum și de bineșimțitul articol din »Gazeta«, speranță am, ca cu concursul binevoitor al obștei noastre noua societate întrupare să primească.

Pregătirile de lipsă sunt toate făcute, pentru ca să întrupare.

Dumnezeu să ne ajute!
Sibiu, 10 Iunie n. 1907.

Vic. Tordășianu
preș. »Reuniunii sodalilor
români din Sibiu«.

Cum se răspândește oftica.

Nu demult, la spitalul Filantropia, în serviciul de oftalmologie profesor doctor Măldărescu, s'a prezentat un bolnav.

După cercetarea făcută se constată că e ofticos, și, deși spitalele nu primesc de obicei, pe tuberculoși, totuși el fu internat.

Îngrijirea bună ce se dă în spitale, hrana substanțială și odihna pot ameliora starea ofticosului și speranța renăscută în bolnav că se va vindeca prin faptul că e oprit în spital influențată în mod fericit asupra moralului lui.

S'a luat numele, meseria și antecedentele bolnavului. Era plăpumar.

Bolnavul a stat o săptămână-două și a fost concediat.

Peste câțiva timp se prezintă în același serviciu un alt individ, tot ofticos și tot plăpumar.

O coincidență până aci; nimic de bănuț. Doi plăpumari ofticoși la un interval de câteva săptămâni.

După plecarea acestuia se prezintă însă un alt ofticos, tot plăpumar, și nu trecu mult timp după ieșirea lui că un altul, tot plăpumar, îi luă locul...

Di profesor doctor Măldărescu, atunci fu izbit de această coincidență. Era ca un coșmar: ori acest plăpumar se multiplica într'o serie nesfârșită de fete noi, ori... toți plăpumarii sunt ofticoși.

Excelentul practician supuse la un interogatoriu în regulă pe noul venit. Era un tinăr slab, inteligent, cu ochii împinși în orbite, căruia boala i'ascuțise par'că mai mult agerimea minții.

La întrebările profesorului că de ce mulți plăpumari sunt ofticoși el răspunse trist:

— Mulți din noi, cei săraci, cumpără vata pentru plăpumi dela spitale și bănuiesc că din această vată pe care o scărmanăm și o dăracim, aspirăm și înghițim praful din ea, ne bolnavim de oftica.

— Și cine vă vinde acea vată? întrebă intriat practicianul.

— Unii intendenți de spitale!

Faptul e ca și o crimă.

De sigur că dl profesor doctor Măldărescu a făcut minuțioase cercetări și n'a cruțat pe vinovat, dacă l'a găsit.

Dar aceasta nu e destul.

Pe când toți cei ce sunt în drept se îngrijesc de salubritatea publică, pe când savanții și doctorii caută să micșoreze pe cât se poate pierde-

rile enorme ce le îndură omenirea de pe urma acestei teribile boale iată că niște indivizi lipsiți de cea mai elementară simțire omenească, avizi după un câștig meschin, sfărâmă într'o clipă o mulțime de vieți. (»Prezentul« București).

Ultime informațiuni.

— Raport telefonic din Camera ungară. —

Budapesta, 15 Iunie.

Ședința camerei. Wekerle a cerut camerei amânarea discuției multelor propuneri însemnate până ce se vor desbata proiectele căilor ferate. Camera a primit.

Günther a prezentat un proiect referitor la parcelări de pământ în Ardeal.

La ordinea zilei a vorbit croatul **Modrušan** până la orele 2 și jumătate, când s'a ivit un incident pe chestie de regulament. Modrušan la sfârșitul vorbirii sale adevădat a prezentat o rezoluțiune în limba croată.

Deputatul **Leitner** a dificultat lucrul acesta, susținând, că deputații au dreptul să vorbească în limba croată, dar n'au drepturi să facă propuneri în această limbă.

Președintele **Rakovszky** anunță, că **Modrušan** și-a însinuat propunerea în unguerește la președintele.

Cu toate acestea discuția s'a continuat, luând parte la ea **Kovács**, **Supilo** și **Wekerle**.

Pethö a interpelat apoi în chestia sumedeniilor de opreliști de adunări socialiste, făcute din partea solgăbirăilor.

Deputatul român dr. **St. Pop** va lua cuvântul numai într'o ședință viitoare.

Partidul kossuthist a amânat desbatarea propunerilor însinuate în cameră, pe Mercuri după amiază.

PARTEA LITERARĂ.

Din călătoria mea la București și la Constanținopol.

De TEODOR FILIPESCU.

Partea a II-a.

XIV.

(Urmare.)

La cinci și jumătate după amiază am ajuns la capitala *Sofia*. Pe drum am văzut în Bulgaria multe pepiniere și plantațiune abundentă, cu toate că pământul nu e bun, și ne-am dat iară samă cât păcătuiește poporul din România în partea sudvestică și în Dobroja, neglijând cultura pomilor. Capitala *Sofia* are între alte curiozități o grădină zoologică, care după frumusețe poate fi comparată cu grădinile zoologice din cele mai mari capitale din Europa. Când vor avea românii la București o grădină zoologică?

Mai mulți tineri bulgari, cari erau în tren au făcut asupra mea impresiunea ca și când poporul bulgar ar fi neîncrezător și tăcut. La statură erau acești tineri mari, svelți, cu față lungăreață cu ochi mari.

La *Belova* încep coastele munților subbalcanici, linia ferată să suie mereu către Poarta lui *Traian* până la *Tutova*. Aici trece linia ferată în câmpia *Sofiei*.

Dela *Sofia* pleacă trenul după un popas de 20 minute tot trecând între dealuri, și ajunge hotarul Serbiei la *Țaribrod* la 7 ore și jumătate. Aici se sfârșește linia ferată bulgară și începe linia ferată sârbească. În Serbia se socotește după timp mediu european ca la noi, și de aceea am regulat aici orologioarele de buzunar.

În *Țaribrod* se revizuieste bagajul și pașaporul din partea autorităților sârbești. La 8 ore și un sfert am ajuns la *Pirost*. Orașul acesta e vestit pentru exportul *covoarelor rumelești*. Aici există o reuniune a comercianților cari au în mână lor industria casnică pentru țesătura covoarelor. Ei dau mustre, lână și războaie de un sistem bun la particulari, iar aceștia țasă cova-

rele pentru un preț stabilit. Aceste covoare sunt bine căutate pe piețele Bosniei, și Austro-Ungariei.

Nu s'ar putea înființa și în România reuniuni pentru înaintarea industriei covoarelor? Am văzut la București, că societatea »Furnica« produce lucruri manuale admirabile, cari se exportează mult în Germania. Pentru ce nu s'ar ridica și industria țesăturii covoarelor?

În călătoria mea prin Bulgaria și Serbia am observat, că în aceste state circulează foarte mulți bani mărunți. Pieze de 2 bani și un ban se văd destui. Numai în România nu vezi bani mai mărunți decât pieze de 5 bani, pentru că românii sunt boieri mari.

Acestui rău trebuie pus capăt. Statul român trebuie să retragă piezele de 5 bani (de nichel) din circulație, și să bată numai pieze de 20 și 10 bani de nichel, și pieze de 2 și un ban de aramă. Așa vom constrânge pe frații noștri să introducă spiritul de economie în familie și în public. Pentru ce să fim numai noi boieri sau vrem să imităm Turcia, care bate monede mici de 1/4 de gros (5 bani d'ai noștri)? E timp să jertfească frații din regat plusul, mai bine pe altarul națiunii în loc de a-l cinsti străinilor pentru nimic.

La acest loc trebuie să amintim și monedele românești de nichel de 20 și 10 bani care circulează acuma. Aceste pieze găurite și prea mari, atât din punct de vedere estetic și practic nu corespund cerințelor. (Va urma).

Economie.

Aviz. Se aduce la cunoștința tuturor, cari au semnat acții la înființându-l institut de credit și economii »*Drăganul*« din Beiuș, că adunarea constituantă — cu ordinea de zi fixată în §-ul 154 din art. de lege XXXVII din 1875 — am defipt-o pe **25 Iunie 1907** st. n. a. m. la 10 ore în sala cea mare din ospătăria opidană.

În interesul constituirii sunt rugați toți acționarii, ca după putință în persoană, ori prin plenipotențiat să se prezintă la această adunare.

Aviz separat s'a trimis la adresa fieștecăruia acționar.

Beiuș, la 4 Iunie 1907 st. n.

Fondatorii.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 14 Iunie 1907

INCHEEREA la 12 ORE :

Grâu pe Oct. 1907 (50 klg.)	10:25—10:30
Cucuruz pe Iulie 1907	5:92—5:93
Ovăs pe Mai	7:19—7:20
Secară pe Oct. 1907	8:42—8:43

INCHEEREA la 5 ORE :

Grâu pe Octomb. 1907	10:38—10:39
Cucuruz pe Iulie 1907	5:95—5:96
Ovăs pe Mai	7:19—7:20
Secară pe Oct. 1907	8:45—8:46

Redactor responsabil Ioan N. Iova.

Editor-proprietar George Nichin.

Loc deschis.

Mai fac și matrață de sârmă de oțel. Corespondență în limba maghiară, engleză, franceză și germană.

Nr. 3112/1907.

Concurs.

Prin aceasta se escrie concurs pentru ocuparea postului de

directoară

la școala civilă gr.-or. română de fete din Arad

care totodată va avea să conducă și internatul pe lângă aceea școală.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1. salariu anual de 1000 coroane;
2. locuință și provădere completă în internat.

Dela recurent se cere cvalificațiune de profesoară pentru școalele civile de fete și în special cvalificațiune de a putea propune *limba română și germână.*

Recursele sunt a se adresa până **inclusive în 1/4 Iuliu a. c.** Consistoriului gr.-or. român din Arad.

Arad, din ședința consistorială plenară a senatului școlar, ținută la 17/30 Maiu 1907.

Consistoriul gr.-or. român din Arad.

AVIS.

Am onoare a aduce la cunoștința onor. public, că *berăria de bun renume*

„KISPIPA“

din Arad, strada Salacz nr. 3
am preluat

și voi conduce personal mai departe.

Mă voi nisiui ca prin *cuina mea bună, cu vinurile mele bune, bere proaspătă și cu prețuri modcrate să-mi câștig încrederea oaspeților mei.*

Cere sprijinul onor. public

cu toată stima:

Szeltmann Lajos
ospătar.

Ladányi Ferenc

AURAR ȘI JUVELIER

Temesvár (Timișoara) Belváros
strada Jenő főherceg 11 (casa Koch).

Asortiment bogat

în articli de aur și argint și bijutării

în esecutiă cea mai modernă, cu prețuri moderate.

Atelier special pentru lucrări nouă și reparaturi, aurituri de unelte bisericești etc. etc.

Aur, argint și platină veche
se schimbă ori se cumpără cu prețul cel mai mare.

Se nu mai suferă nimeni!

pentru că poți scăpa de ori-ce durere provenită din răceală prin vestitul

Spirit de ghiată (jégzesz).

E singura mângâiere pentru cei ce suferă de podagră ischiași și reumă.

Nu este numai un medicament indispensabil de casă, dar din cauza efectului grabnic și radical chiar o minune.

DI învățător-director Z. Szöke Albert din Panczélcséh îmi scrie următoarele:

Spiritul de ghiată l'am primit cu mulțumire; mi-a făcut o mare bucurie, că în trei rânduri și anume la o durere de măsea, la durere de stomach, la durere de înțepenirea gâtului și odată la durere **da cap** l'am folosit cu deplin succes. Il recomand **călduros** ori-și-cui, căci e o adevărată binecuvântare pentru cei-ce suferă.

Mai cer 3 sticle mari.

Durerea de dinți și de cap înceată deloc de ei.

La oboseală, simț de slăbiciune, la esofarea după lucrul greu, la împunsături din coastă, la scrintituri, la dureri de stomach, de piept și la dureri de foale etc, după o singură frecare omul se simte ca de nou născut.

Minunatul **Spirit de ghiată** a întrecut D-Tale — toată așteptarea mea, drept aceea mai cer șese sticle mici din acest medicament escelent. Cu deosebită stimă

Kékellő

Josif László, paroch.

Dragă Dle apotecar! Binevoește a-mi trimite cu rambursă șase sticle mici din vestitul

Spirit de ghiată (jégzesz)

cu întoarcerea poștei; căci au un efect foarte bun și se pot folosi cu un mare rezultat: și-l recomand foarte călduros ori-și-cui.

Dumnezeu să trăiască pe inventatorul spiritului de ghiată.

A t k á r

Bander Gábor, măsar.

E cu neputință a înșira nenumăratele epistole de recunoștință și mulțumită, prin cari e laudat **spiritul de ghiată.**

Aceste puține specimene dovedesc escelența și marea lui răspândire într'un timp foarte scurt, încât deja are și imitatori.

Inventatorul și unicul său fabricant este:

Szémann Ágoston

apotecar

HATVAN.

3 sticle mari sau 6 sticle mici trimit franco ori-unde.

Prețul: 1 sticlă mare 1 cor. 20 fil., sticlă mică 60 fil.

Fie-care sticlă e sigilată și numele inventatorului se află atât pe sticlă, cât și pe avisul de folosință.

Pe postă se numai 3 sticle mari sau 6 sticle mici se poate trimite.

Să ne ferim de imitațiuni.

Fondat la anul 1892.

KAULICH ET

BUDAPE
numai în
Szervita
5, félen

demulteor
rat, cel mai
și mai

ateli
de

corse

în care se
fecționează
sete reform
vătămător
nătății, în
drept, stom
il lasă libe
așa și susț
rea de
strângător
de foale
șolduri, și
foare de s
precum și
sete ortop
după mod
centă și s
pe lângă p

moderate. — Cataloguri ilustrate și îndrumare pentru
area măsurii așa în loc ca și în provincie se trimite
tuit cu porto franco.

BASĂ SIGURĂ

AROMĂ RECUNOȘTINȚA
PROASPĂTĂ RECREATOARE ESPERTILOR

SISTEM BOUQUET MĂRGELE
FRANCES TRADIȚIONAL MINUNAT ESCELENT
MĂRUNTE

MANIPULARE INGRIJIRE VINURI ALESE
DE DE CONȘTIENȚĂ CU GRJIE Vii
SPECIALITATE ȚIOASĂ MARE PROPRII
DE MOD

Toți aceia

cari vor să aibă o

bicicleta

cu picioare trainice de mână sau cu
să se adreseze cu încredere la

Gartner Sam

mare fabricant de mașini de cusut și biciclete

Arad, strada Weitzer Ján
(Palatul Minorităților).

unde se află biciclete de toate felurile
prețul cel mai moderat. Reparațiunile se
punctual. — Mașini de cusut se află în
gazin permanent. Condițiuni favorabile pe
plată în rate.

Antonie Karátsonyi

ARAD, Strada Hunyadi (colt).

La „Cănele negru“.

Recomandă băcănia sa bine asortată

cu tot felul de mărfuri și anume:

● droguerie, specerie și coloniale. ●

Prețurile cele mai moderate.

Sprijiți pe comerciantul român!

„Cănele meu se pot vede permanent noutățile
pe care cea mai cu gust provăzute cu prețurile
cele mai concureabile.

Fondat la
1860

==== Telefon 441.

==== Telefon de
stat Nr. 213

Am noutăți surprinzătoare de
pălării pentru sezonul de vară.

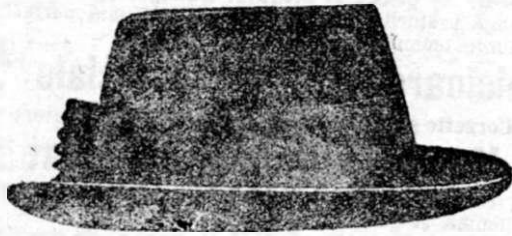
MUNZI. ARAD

prăvălie de pălării și modă de domni

Furnisorul corpului ofițeresc dela
regimentului ces. regeșc Nr. 33.

PĂLĂRII

se capătă în formele cele mai elegante și
moderne.

Ciorapi de vară, cea
mai bună impletitură.

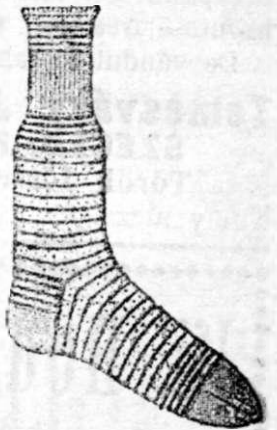
Prețuri de reclană:

3 părechi în ori-ce co-
loare . . . 1 Cor. 50 fl.

3 părechi moderni cu dungi,
în colori foarte frumoase
1 Cor. 80 fl.

3 părechi de mătasă colortă
2 Cor. 20 fl.

3 părechi eevalitaiea cea mai
bună, cu dungi 2 Cor. 80 fl.

Cămașă

de modă colorată

cu piept încrețit (imitație de batist)
bucata 3 Cor. 30 fl.

Cămașă de modă colorată
pentru turiști și călători
(imitație de batist) . . . 3 Cor. 30 fl.

Cămașă de modă colorată
pentru turiști și călători
(zefir englez) bucata . . 4 Cor. 40 fl.

Primes albituri după
croitura cea mai perfectă.

Furnisorul funcționarilor de stat.

pentru sezonul de vară!
bucate colorate, scurte,
bucata cor. 150, 2.

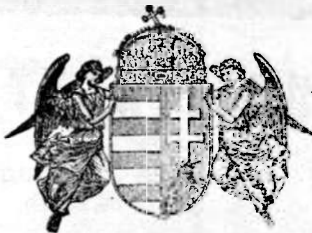

Cravatele cele mai cu
gust, în asortimentul cel
mai bogat.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

TURNĂTORIA
DE CLOPOTE

Fabrica de
scaune de fer
pentru clo-
pote - - alui

ANTONIU NOVOTNY

TIMIȘOARA-FABRIC

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la
turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clo-
pote întregi, armonioase, pe ga-
ranție de mai mulți ani provă-
zute cu ajustări de fer bătut,
construite spre a le întoarce cu
ușurință în orice parte îndată ce
clopotele sunt bătute de o lătore
fiind astfel mântuite de crepare.
Cu deosebire sunt recomandate

CLOPOTELE GĂURITE

de dînsul inventate, și premiate
în mai multe rânduri, cari sunt
provăzute în partea superioară —
ca violina — cu găuri ca figura S
și au un ton mai intensiv, mai adînc, mai limpede, mai plăcut
și cu vibrare mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu,
astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton
cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă apoi pentru facerea scaunelor de fer bătut, de sine stă-
tător — pentru prădjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut
ca și spre turnarea de toate de metal. — Preț-curanturii ilustrate gratis.

Fempel E.
Pancsova.

Espediază tot felul de mașini originale de prima calitate, d. e. :
garnituri de îmblătit, ciure, grape, tăietori de tului, mașini
de sfărămat, teasc de struguri, ș. a., ș. a.

Mai departe își recomandă magazinul cu **biciclete** cea
mai bună fabricație, și **mașini de cusut**, precum și tot
felul de părți alcătuitoare de biciclete și mașini de cusut.

Singurul reprezentant al mașinei de spălat **JOHNS**.

« In atelierul meu aranjat cu putere motorică primesc
pentru reparațiuni tot felul de mașini originale, pre-
cum și mașini de cusut cu prețurile cele mai moderate. »

CONSTANTIN DOBRIN

instituit de vopsire și chimie

Lugoș, strada Nedelco nr. 65.

Vopsire și curățire chemică. Tot felul de haine bărbă-
tești, femești și de copii, proderie de mătasă, uniforme, covoare
de pat și masă, tapeturi, dantele, haine de batist și pique etc.

Garnitură de mobile și tapeturi. La dorință se curățesc
la casă.

Specialitate: Paltoane de piele, mănuși glacè vopsite negru.
haine de doliu se vopsesc negru în 24 de oare.

Perdele se vopsesc și curățesc foarte ieftin.

Mijlocul cel mai bun de înfrumșetare din lume! Crema de față Regina

care pentru însușirea neîntrecută de frumșetate la expoziția din 1900 Paris a fost premiata.

Crema Regina curată în timpul cel mai scurt față de orice catifelată. **Un borcan 1 cor. 40 fil.**

Pudra Regina se recomandă ca cea mai bună dintre pudrele de pân' acum cunoscute. Se vind în culoare albă, roză și cremă. **O șcutulă 1 cor. 40 fil.**

Sapunul crema Regina e sapunul cel mai bun de toaletă pentru înfrumșetarea feței. **O bucată 70 fil.**

De vândut în laboratorul chemical a lui **Temesváry József, apotecar SZEGED, Petöfi Sugár-ut** și la **Török József, apotecar, Budapest, Király utca.**

Ifj. Hodács János

Fondat la 1892 fabrică de trăsuri Telefon 439

Prima
abrica de
prăsuri de
de câmpie

Mare
magazin
stabil!

Szeged Orașul de sus, Str. Kistisza nr. 4. (Urmarea str. Maros).

Pentru cei ce pățimesc de surpătură

Cea mai nouă invențiune de bandăgii ces. și reg. brevetat pneumatic cu pelotă de cauciuc, cel mai perfect în felul seu alui KELETI!

Oprește surpătura cea mai mare și vechie fără de a cauza dureri.

Prețul: pentru o latură 12 coroane, pentru amândouă laturile 24 coroane.

Mulțime de epistoale recunoscătoare din patrie și străinătate, dela cei mai vestiți medici și profesori.

În institutul meu artistic pentru ndreptarea corpului, ce susțâ de 5 ani, pe lângă controlul unui medic de praxă al orașului Budapesta, să pregătesc pe lângă prețurile cele mai efine, cele mai perfecte instrumente tehnice, ca

picioare și mâni artificiale pentru cei amputați.

Corzette și indreptătoare pentru cei în creștere strâmbă.

Mașini de proptit și umblat pentru ce, ce suferă de dureri de oasă, inchiaturi, tuberculoză, boală englezească, reumă și gârbovire.

Lepători pentru pânțeco și ciorapi de cauciuc pentru căreii și convulziuni.

Damele sunt servite de femei.

Seracii, conform înțelegerii, vor plăti în rate.

Cereți gratis și franco catalog provăzut cu peste 3000 figuri.

KELETI J. fabricant de instrumente artistice igienice BUDAPEST, IV., Koronaherczeg-u. 17—18

(În palatul claustrului ordului monachal „Szervita“).

Fabrica: Bpest, IV. Koronaherczeg-u. 14. — întemeiată 1878.

— Correspondența în limba română. —

Atenție

O nouă descoperire

Deoarece din cauza căldurii vară, după care și noaptea, nu tem suportă acoperemântul, adeseori căpătăm dureri de din cauza răcelei, diaree și ciurile de stomac periculoase, viața și sănătatea ne e

S'a descoperit însă că brăul de stomac »Takáts« patentat, nu numai împedecă astfel înbolnăviri, ci chiar vindecă imediat orice dureri de stomac, sgârçiuiri, diaree, chiar dacă învechite. Nu fiți dar ușuratici onorați cel puțin vi-l comandați imediat fiindcă sgârçiuirile și rerile vin așa de repede încât nu avem în ni-l comandăm. Cine suferă de stomac face contra lui însuși dacă-l neglijează.

Căci nu e numai o seducere ci e conștient pe cale medicală și dovedită prin scrisorile multămită.

Pentru bărbați sau femei No. 1, care se veste la cei mai mulți costă **3 cor. 40 fil.** pentru staturi de tot mari **4 cor. 40 fil.**, trimiterea acestei sume se va expediă porto liber (rambursa costă mai mult) din partea comandanților legal.

Imitația e interzisă:

Adresa: **Takáts Dániel, Nagyvárad,** Soroceni

◆ CİMBALMĂ ◆

se poate căpăta în rate și pe lângă plăți moderate, trimițând cataloage marcate.

— Numai la mine se poate căpăta »ȘCOALA« de cimbală, după care învăță foarte ușor ori și cine și fără fesor.

Partea I-ă **4 cor.**, a II-a **3 cor. 60 fil.** a III-a **3 cor. 60 fil.** După trimiterea

nilor espedez gratuit

VARGA PÁL

fabricant de cimbală și de muzice

MAKÓ (casa proprie)

Mașini și bicicile pe rate mici lunare.

Deposit de mașini de cusut de fabrică în Timișoara.

LADÁNYI IZSÓ Temesvár

Belváros, Zápolya-u. edificiul seminarului rom. catolic.

Cont de cassă de păstrare la posta reg. ung. și curs Clearing nr. 10.395.

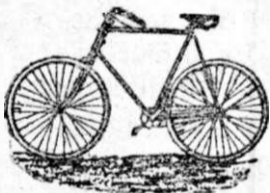
Telefon 577. Adresa de telegramă: Ladányi Izsó

Deposit de mașini de cusut, de brodat, de bicicile, de bicicile cu motor și de părțile lor constitutive.

Mașini de cusut Singer, cu mocici rotunde, Cenzal Borbib (Zentral Bobin) Wheeler-Wilson cu suutiri elastice, de familie și pentru măestri,

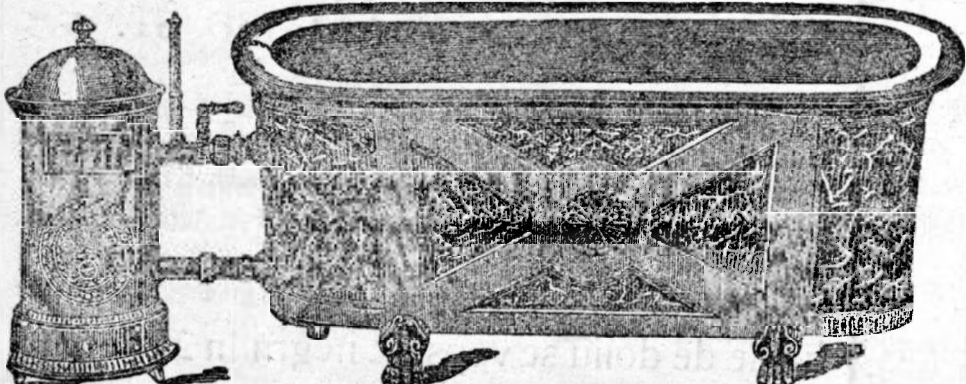
Asortiment mare de mătăsă de brodat cu mașina.

Deposit din fabricatele fabricilor Rast și Gasser de mașini de cusut, și ale lui Sander și Graff de mașini de brodat. Stabiliment propriu de reparaturi petru bicicile.

Vană de scăldat cu încălzitoare cu cuptor ce încălzește jur-împrejur dela 50 cor. în sus.

asortiment mare în tot felul de vane, precum: vane atârinate, vane de șezut, vane pentru copii, etc. Primese instalare de apaducte, de closete engleze și de pompe.

LEFKOVITS ADOLF Budapest, VII., Wesselényi-u. 51. Tr.

Preț-curent gratuit și franco.

Înștiințare!

Am onoare a atrage atențiunea onoratului public, că

am deschis și am arangeat din nou

► **grădina mea** ◀

din Micălaca de pe terenul nou.

Recomand în atențiunea onor. excursioniști mai ales bucătăria mea ungurească, mâncările calde și reci.

În zilele de lucru și Duminica în grădina cântă lăutari din Arad excelenți.

Popicăria din nou renovată.

În localul meu plăcut, familiar servesc onor. vizitatori cele mai bune vinuri de deal și bere proaspătă din ghiețarie cu prețurile cele mai ieftine și prompt.

Solicitând părtinirea on. public

rămân cu distinsă stimă:

Lázár Péter,

restaurator în Micălaca nouă.

RESTAURANTUL LÁNG TESTVÉREK

Avem onoare a atrage atențiunea p. t. publicului asupra fostului restaurant

KASS

acum preluat de noi și remaniat după cele mai moderne cerințe.

Cele mai fine și mai bune băuturi, precum vinuri, licheruri, șampanii, se pot căpăta aici.

Mâncările restaurantului nostru sunt neîntrecute.

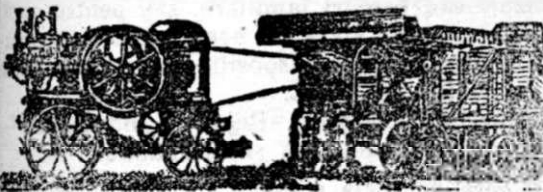
000 Seară de seară musica cea mai bună dilectează pe oaspeții mei. 000

Serviciu prompt, curat și conștientos. 000 Abonamente se fac cu prețuri moderate.

Cu deosebită stimă

Láng Testvérek
restaurantieri.

Gele mai bune provisiuni de mașini de treierat din lume. Deplină responsabilitate pentru excelența frierare.

Se pot folosi între case acoperite cu paie și fără permisiunea autorităților.

feete motoare cu benzin-petrolin sau oleu de minerale.

Kállay motortelepe Budapest, Nagymező-utca 43.

Numai în aceasta colonie se pot găsi renumitele motoare cu benzin, petrolin și oleu de minerale,

provăzute cu instrumente de stropire, ce se pot vedea, foarte acomodate pentru scopuri economice și industriale. Tot așa și provisiuni de treierat cu locomobile de benzin și cu electricitate.

Mare capacitate de muncă. — Prețuri ieftine. — Cele mai puține spese pe zi. Cine voește se cumpere motoare ieftine de construcție admirabile să se îndrepteze cu încredere către aceasta firmă de specialitate. Ca să putem răspândi cât mai mult motoarele noastre primim în schimb mașini de vapor folosite.

Fiți băgători de samă la adesa exactă

KÁLLAY motortelepe Budapest, Nagymező-utca 43
— Cataloage gratuit și franco. —

Telefon-nr 469.

Telegr.-adr.: „Grüner-Varga“

Grüner és Varga Szeged

Cheque-cont la Posta Ungară 16,308, la cea Austriacă 99,403. — Giro-cont la Banca Austro-Ung.

Manufactura de cânepă, în și justă.

Tot felul de ștreanguri de cânepă, - ștreanguri de sârmă, - Gurtuni, - vadră din cânepă, - ață de țesut (sfoară), - cânepă și călți, - Dresni-saci, poneve, pânză jută pentru pachetare. Articoli pentru economii: ștreanguri pentru căruțe, mreji de acoperit caii, hamace (pat).

SPECIALITATE: Mrege, leagăn pentru copii, legături pentru snopi.

Forte-pianuri și pianine vestite în toată lumea,

mechanică engleză, se capătă cu cele mai moderate prețuri recunoscută de cea mai bună măestrupian din Viena la firma

Reményi Mihály

lifierantul de muzicalii la academia reg.

în Budapesta, strada Király nr. 58

lângă „Academia ungurească de muzică“, care acum se edifică.

Reperaturi și stimulări de pian execută pentru capitală și provincă numai prin cei mai esperți și desteri măestrii și pe lângă garanță cu prețurile cele mai moderate.

Forte-pianuri vechi și folosite le schimbă cu noi.

Mare deposit de harmonii europene și americane.

— Prospecte gratis și franco. —

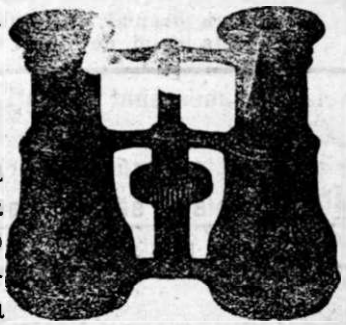
Unelte de fotografiat, gramofone etc. etc. se vind cu prețurile originale de fabrică.

Vederea cea mai puternică

se poate avea numai cu ajutorul

sticlei de cristal

ciselată foarte fin și probată ca perfectă, care se poate cumpăra în cadre deosebite și după o cercetare conștientoasă cu prețurile cele mai ieftine la firma

HAHN TESTVEREK

Telefon 149. în LUGOJ Telefon 149.
Comandele cu posta se efectuesc precis și prompt.

Cataloage de gramofon gratis și franco.

EGYEDÜLI SÓSORSZESZ, MELY JOZSEF KÖNYV ÉZELD IS SZOLGAL

A LEGJOBB SÓSORSZESZ MINDENÜTT KAPHATÓ

LEGJOBB HAZI SZER.

VÉDJEGYZETT CZIMKE

FABIAN PÉLÉ SZANATORIUM SÓSORSZESZ

30 Filéres, 1 koronás és 2 koronás üvegekben

Megrendelhető: FÁBIÁN LAJOSNÁL GYULÁN

5% A „JOZSEF FŐHERCEG SZANATORIUM EGYESÜLET” JAVÁRA

Câți suferitori sunt

cari mereu caută leac de vindecare contra boalei lor și abea poate să găsească adevăratul leac. Miile de epistole de recunoștință adevărate, că contra durerii de

muschi, rupere și la alte dureri porvenite din răceală —
unicul medicament mântuitor și de dureri alinării este
Spiritul vin galic de sanatorium a lui Fábian

Se poate comanda la **Fábian Lajos, Gyula** (cottul Békés)
in comande de 30 fil., 1 cor. și de 2 cor.
Comande prin postă peste 5 coroane, se trimite franco cu ramburs.

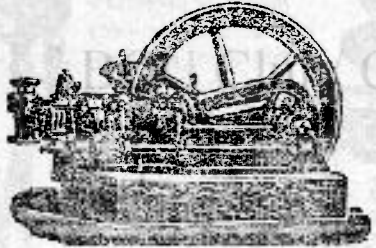
Assael Jakab Fiai

atelier de mașini, pregătitor de motoare
cu gaz și benzin

ARAD, Piața Andrásy Nr. 17.

Pregătim tot felul de mașini după model sau desen, tot așa efectuăm și dregerea conștiențioasă

de locomobile, mașini stabil și de
trierat, motoare

Pregătim răsguite de cucuruz noană și după modelele noastre proprii.

Atelier de dregere pentru tot felul de mașini pentru economie. — Cele trebuincioase pentru mori, precum și transmisii și roțile pregătim ieftin și prompt.

Tot astfel primim transformarea a tot felul de motoare de gaz, petrolu și benzin.

„GROOM”

Motoarele noastre cu benzin și locomobilele noastre trierătoare produc minuni.

Numai noi dăm garanță de 3 ani.

Dacă vii la Budapesta să privești stabilimentul nostru de mori cu lumină electrică. Motoare sugătoare, solviri în rate. Prețuri curente trimite gratuit:

Zámborszky és Társai

fabrică brevetată cu motor automat petru tăiat de lemne b.t.
BUDAPEST, V. Vigszinház-utca Nro. 3.

Prețuri moderate!

HOTELUL CEL MAI SPLENDID ARANJAT, RESTAURANT CAFENEA. — In centrul orașului.

Központi Szálloda — Hotel Central

Telefon 391.

ARAD

Telefon 391.

LOCUL DE STAT A TRANVAIULUI.

Iluminare electrică, telefon, băi, cafenea, grădină, mâncări franceze și ungurești.

Comande pentru prânzuri sau cercuri familiare, sau pentru nunta se fac în modul cel mai prompt; afară de aceia saleturi acomodate pentru diferite societăți sunt la dispoziție în toată vremea SALĂ DE BAL.

Cele mai escelente vinuri de podgorie, Rajna și Bordeaux. — Tot felul de sampanie din țară și străinătate.

Sprrijinul on. public îl cere cu toată stima

Rónai János, hotelier

Serviciu escelent!

Prima Lugojană fabrică de cement și betonizare, întreprindere pentru edificări.

Fabrică în drumul Buziașului în fața casei de vamă.

KNOTT JOZSEF

Cancelaria de zidre: Telefon-nr. 119.

In fabrica mea sunt aplicați numai indivizii cei mai buni de lucru din capitală și mă rog, că precum până aci, așa și de aci înainte să fim cercetat cu toată încrederea.

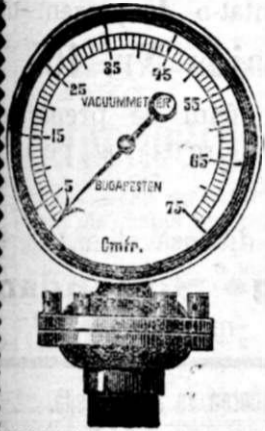
Primesc toate lucrurile aparținătoare acestei branse și susțin o magazină bogată de cement pentru țevii, sirme, trepte de piatră, vâle, petrii la hotare, sămănătoare, fundamente la cuptoare, cruci la morminte. — Primesc mai departe edificare și betonizare de poduri mari și mai mici, conduceri de ape, vaduri, podimentare de teras, prevederea pe din jos a păreilor cu table de mozaic, precum și cu table de cement în diferite colori.

Vinderea în mare și mic a cementului de Portland și România.

Pentru pregătirea și calitatea celor aici înșirate primesc și oferesc garanție.
La dorință servesc bucuros cu planuri și pleniminare de spese.

Pelfaszter Sándor

mechanic de cumpene și măsuri atmosferice
BUDAPEST, VII., Barcsay-u. 6.

Gătește măsuri atmosferice în deosebite chipuri și construcții pentru apărarea de aburi de apă, măsurătoare pneumatice (pneumometre), hidro- și pirometre. Măsuri elastice, nivelatoare, termometre

Primește reparaturi cu garanția de un an. Comandele din provincie le efectuează punctual și prompt. Ceasornicele de control le repară cu garanția de 3 ani. Prețuri curente gratis și franco.

Mare atelier mechanic de reparaturi.

Varga József

Instalator electric concesionat de autoritate
Szeged, Deák Ferenc-utca.

Primește livrarea și instalarea ieftină și expertă pe lângă prețuri moderate și garanția

orice lucrări din specialitatea mecanică-electrică, a tot felul de lumini electrice, de transmisiuni, sonerii de casă, telefoane, parafulgere kinematografe și reflectoare.

Deposit mare: de lămpi multiplicare cu lumină brillantă sistemul GANZ, lămpi candescente și de lustere electrice.

FABRICĂ DE TRĂSURI alui

Vadász és Grósz

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

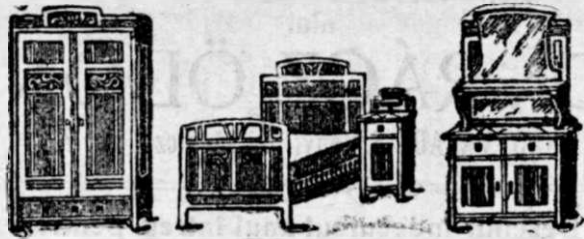
aranjată pentru putere electrică.

Își recomandă trăsurile de fabricate de rangul prim, care se află permanent în deposit.

La expoziția din Oradea-mare au fost premiate.

Telefon pentru întreaga provincie nr. 445.

La dorință se trimite preț-curent gratuit și franco.

Fabrică de mobile.

Cel mai ieftin izvor de a procura mobile
e în **TIMIȘIORA.**

Mare magazin cu tot felul de mobile pentru mirese, dormitoare, saloane, cafenele, hoteluri etc., dela cele mai simple până la cele mai elegante.

Primește tot felul de aranjamente pentru birouri de cancelarii și bolte, pregătirea meselor de biliard după desemne date sau planuite și desemnate de mine; nu altcum și tot felul de lucruri și mobile pentru edificii cari aparțin branșei măsurătorii.

Onoratul public poate fi sigur de lucruri solide și serviciu prompt.

Mobile se dau și pe lângă preț plătit în rate lunare.

În așteptarea comenzilor, rămân
cu deosebită stimă:

FORMAYER ALBERT

fabricant de mobile în

Temesvár

Oravicza

Gyárvaros, 3 király-u. 6.

Fă-pteza.

**Daca vrei să cumperi
ghete bune și țitocare**

pe lângă prețuri ieftine

să te adresezi la pantofarul

Gzernóczky Mihály

ARAD, str Kossuth nr. 67

care are mare asortiment de ghetă pregătite de el însuși.

Comandă după măsură se fac prompt și ieftin.

Pentru bărbați și femei

în caz de curgere acută și cronică medicamentul cel mai sigur este

capsulele Sanid

lucru adeverit deja. O cutie (100 bucăți) costă 6 cor., alăturându-se și o broșură privitoare la folosire. Cu mandat poștal.

Pentru slăbire și impotență, singurul medicament sigur sunt capsulele de putere ale lui dr. TIMKÓ. O sticlă 10 cor. Trimite

Farmacia „Magyar Király“

Budapest, V., Marokkói-utca 2. Tr.

Aviz!

Am onoare a aduce la cunoștința On. domni preoți și comuni bisericești că în atelierul meu

fac haine bisericesti

haine pentru preoți,

odăjdii, steaguri, prapori, haine pentru diaconi și îmbrăcăminte albe pentru băeți etc., cu prețurile cele mai ieftine și prompt.

Așteptând sprijinul D-V. sunt

cu stimă

Stefan Radonits

KIKINDA,

strada Sârbească No. 2455, în apropierea poștei mare.

Veritabila alifie de plante

pentru rane!

Cea mai bună pentru orice rane cât de vechi, umflături, reumă și alte atacuri. Prin efectul alinător ce-l are iutrece ori care alta preparație.

Prin încercarea de mai mulți ani este recunoscută de eselență și mulți oameni sunt recunoscători acestei alifii de plante, recăpătându-și sănătatea.

În ori și care casă este indispensabilă ca doctorie de casă.

Singura provăzută cu marca »Mântuitorul«, este veritabilă.

Se poate căpăta în farmacia la „Mântuitorul“, a lui

Lukács Ferencz

în MAKÓ.

Prețul unui borcan 1 cor. 50 fil. La comandă de 3 borcane, câte 1 borcan costă 1 Cor, 35 fil.

Vindecarea deplină

a boalelor secrete!

Să nu pregete nime într-o chestiune atât de gingașă să se prezente odată în persoană pentru că cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din străinătate poți afla punctul locului, cauza, răspândirea și starea boalei, ori cât adese de ar fi boala înrădăcinată în organism. Pe baza acestei examinări poți cu siguranță afla și calea pe care ajungi la vindecarea răniții, ceea ce fiecare o poate face acasă fără de a-și împedeoca ocupațiunile. Dacă cineva și poate veni în persoană, atunci să-și descrie boala cu neamăruntul și după ce va fi examinată va primi deslușirile de lipsă și leacurile trebuincioase pe lângă ținerea în cel mai mare secret. În scrisoare pune marca de răspuns După încheierea curei, au la esce scrisorile se ard rere espresă se retrimite.

Un astfel de lecuritor și curățitor e institutul special al drului Palócz, medic de spital (Budapesta VII Kerepesi-ut 10) unde cu bunăvoință și conștiințioșitate capătă ori-cine (bărbat sau femeie) deslușiri asupra vieții sexuale, unde i se curăță sângele bolnav, nervii ise întăresc, trupul întreg se eliberează de boală și sufletul de chinuri

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. Palócz. vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundament cu metodel lui propriu de vindecare și casurile cele mai neglijate boalele de beșică, de țeve, de testicule, de șira spinării, de nervi, urmările onaniei și ale sifilisului, poala albă, boale de sânge, de piele și toate boalele ce se țin de organele seculare femeiești. Pentru femeie se sale de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dă însuși dr. Palócz (dela 1 ore în. a până la ameză).

Adresa: Dr. Palócz medic de spital, specialist
Budapesta VII, Kerepesi-ut 10. 272

Cea mai mare și mai ieftină firmă de grădinărit din țară.

200,000 bucăți de ultoi de vie, 200,000 bucăți riparia, 100,000 bucăți pomi frumoși și cucuroană, 200,000 bucăți trandafiri nobili, 100,000 bucăți arbori de lux și cireși de lux se pot căpăta cu un preț fabulos de ieftin, catalog de specii și prețuri se trimit gratuit și porto franco — urma

Váravelencei műkertészeti és rózsatelep Nagyváradon.

Lucza József

curețitoare de rochi chimica și gouvrat
SEGHEDIN, strada Laudon nr. 9.

Rochi pentru dame, haine bărbătești și de copii, îmbrăcăminte preoțești, uniforme militare.

OBIECTE PENTRU CASĂ

perdele, fețe de masă, cuverturi, broderii, stoffe de mobilă, mănuși, umbrele și tot felul de obiecte din fahul acesta. Rochiile se curăță întregi nedescusute, fără să-și piardă culoarea, lustrul și fasonul.

Curățitul unei haine bărbătești 1 fl. 20 cr.

Micile reparaturi și călcatul hainelor dela curățit, este gratuit.

Catifea și plis, se primește pentru aburat. Gouvratul se execută în felul cel mai frumos și uimitor de ieftin. Curățitul chimic al perdelelor de dantelă, se execută cu multă îngrijire.

Comandele din provincie, se execută punctual și repede.

Cel mai mare galoniar de mobile și podoabe femeiești din țară.

Özv. Barcza Györgyné

prăvălie de tapeturi pentru mobile și căruțe

SZEGED.

Fabrică de fireturi de mobile, galoane,

crepuri, crețuri, fireturi de perdele și draperii, ciucuri, tivituri de covoare, nasturi de plapomă, rose, rețele de pat, galoane și ciucuri pentru care funebre.

Serviciu repede, prompt și ieftin!

Fabrica de metale a lui

Dénes Béla

Oradea-mare (Nagyvárad)

Fabrica: Kossuth Lajos u. 2. — Depozitul fabricii: Nagyvárad, Bémer-tér. În Budapesta Király u. 13.

Cadouri de nuntă și de ocazie se se află exclusiv numai în depozitul de fabrică din Bémer-tér.

Sanatoriul și hidroterapia alui

Dr. RÁCZ ÖDÖN

NAGYVÁRAD, Szilágyi Dezső-utca nr. 7.

Telefon 639.

Deschiiu îndecursul anul întreg pentru bolnavi interni și externi.

Băi electrice. Hidroterapie, tratament electric, băi de carbogen, de ectină și minerale. Tratament cu aer cald, dulapuri de aburi, cură de nomol de Pöstyéni. Băi de nomol de Franzesbad, cu nomol original. Impachetări cu nomol. Inhalajuni. Masage cu vibrații. Cură de slăbire și îngrășare.

Se recomandă:

la nervozitate, istovire de ori ce fel, afecțiuni de stomac, intestine, inimă, plămâni și organele respirării, la reumă articulară și musculară.

Resultate escelente.

Supraveghiere permanentă medicală; prețuri ieftine, Pensiune (locuință și alimentare) pe zi 3—5—7 cor.

Cu plăcere ofere prospecte și lămuriri

Dr. RÁCZ ÖDÖN
proprietarul și conducătorul institutului.

Au sosit obiecte de ocaziune!

Brunner Béla

prăvălie de modă și specialități.

Arad, în piața Szabadság nrul 20.

(Strada Forray, palatul contelui Nádasdy.)

Recomandă magazinul său bogat de marfă, unde se pot căpăta cele mai frumoase cadouri de ocaziune.

Pălărilile cele mai moderne, cămeși, gulere, mănuși, cravate, batiste, ciorapi etc.

Mare asortiment de coloniale Franceze și Engleze.

Mare fârg de ocaziune!

Prețuri ieftine! Serviciu prompt!

Comandele din provincie se efectuează la moment.

Vânzare de VIN în mare și mic, producțiune proprie,

din podgoria Șiriei.

Vin nou alb, litra	—	cor. 52	fil.
Vin vechiu alb	—	" 64	"
Rizling alb	—	" 80	"
Schiller (roșu)	—	" 56	"
Vin roșu vechiu	1	" —	"
Rachiu de drojdie, fabricat propriu, rafinat și rachiu de prune	1	" 60	"
Pelin sârbesc, veritabil	1	" 20	"

Se poate căpăta la

Quirini Sándor,

Arad, Aulich Lajos-utca 7/e.

Rugăm a observa firma!

Cumpăr

cu prețul cel mai ridicat și vând dela domni haine bărbătești folosite, blăni de călătorie, mobile folosite, casse „Wertheim“, dulap de ghiță, unelte de călărit, hamuri, puști și fiare vechi, precum și metaluri ori cât de mari și mici.

Tot aci se poate găsi dela licitație luate, 500 bucăți de stofă fină penrru haine cu 5 și 6 fiorini pentru un costum.

Localul prăvăliei mele din Maiu este strada Asztalos Sándor (casa Grabner). Prăvălia de mobile se află pe Árpád-tér nr. 5 în colț (în casa bisericii izraelite)

După corință merg și acasă și în provincie chemat print'o carte poștala.

Cu toată stima IULIU HERZFELD.

Înștiințare!

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public consumator, cumcă

măcelăria mea

din Str. Florian am mutat-o de prezent în

Str. Aulich Lajos Nr. 16.

recomand totodată tot felul de preparate din carne proaspătă de porc și rog pe onr public să mă partinească.

Cu distinsă stimă:

George Simandan
măcelar.

Toată imitarea și reproducerea va fi pedepsită.

Unicul veritabil e Balzamal Thierry

provăznt cu marca „Călugăria verde“ sub scutul legii. Cel mai vestit și neîntrecut medicament contra perturbațiilor de mistuire, sgârșiri de stomac, colică, cathar, dureri de pept, influență etc., e foarte bună la începutul tuberculozei. Se căpăta în 12 sticle mici, sau în 6 duble, ori în una mare deosebită provăzută cu incuioțoarea patentată. Prețul 5 cor. cu porto.

Unsoare Centifolia Thierry recunoscută ca „non plus ultra“ contra rănilor vechi, aprinderi, vătămări, răni, precum și tot felul de umflături. 2 borcane cu 3 cor. 60 fl. cu porto. Bani se trimit înainte ori se ridică prin ramburs.

Apotheca Thierry în Pregreda

lângă isvorul mineral de apă aeră Rohits Sauerbrunn. Depozite în următoarele apotece: în Arad la FÖLDES KELLEMEN și la HAJOS ARPAD. Se afia în deposit și la L. VERTES, Lugos.

Atenție! Fac atenții mai ales pe revanzătorii să fie atenți la cumpărare și comandă la balzamal meu brevetat prin lege. În senzul §§-lor 23 și 25 se espun toți cei ce nu cumpără balzamal pregătit în apoteca mea, ca altul fals și care nu este provăznt cu brevela „Călugăria verde“, dar mai ales revanzătorii se pedepsesc cu o pedeapsă de 4000 coroane sau cu închisoarea corăzpunzătoare de un an. Tot așa stă lucrul cu celelalte amestecături de orice preț srigate în piețe, cari însă nu sunt numai pentru a stoarce și înșela publicul.

La expoziția din Paris 1900 a câștigat „Grand Prix“.

Ioan Francisc Kwizda

furnisorul curței c-reg. austro-ung., reg. române și princ. bulgare

farmacist cercual în Korneuburg (lângă Viena).

Restitutions-Fluid de Kwizda

este apă de spălat caii, brevelă ces-regală. O sticlă costă 2-80 cor. De 40 de ani se folosește în stăulele de curte, în grajdurile mai mari ale singuraticilor și în ale miliției, ca înțăritor excelent, la înțepenirea mușchilor, etc. la adresări are rezultat minunat, căci face ca caii să biruie mai multă muncă.

Numai având brevela alăturată e veritabil e Restitutions-Fluidul de Kwizda.

Să trimit preț-curante cu icoane gratuit și franco. Deposit general: Iosif Török farmacist, Budapest Király-utca 12, Andrassy-ut 26.

Nou! INDUSTRIA MAGHIARĂ! **Nou!**

Succesul universal al unei
inventatii maghiare!
Descoperirea lui LUGOSI FERENC

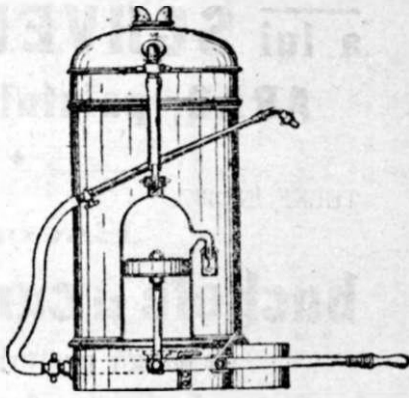
A cucerat deja lumea întreaga și
o folosesc cei mai renumiți proprie-
tari de vii

Stropitoarea de vii

fiindcă e cea mai bună, cea mai per-
fectă din timpul present și se econo-
miseste mult timp și materie, nu se
strică, garanție pe 5 ani.

Singurul fabricant :

Lugosi Ferenc în Czegléd.

Negustorilor prețuri reduse.

Nou! Catalog de prețuri gratuit și porto franco. **Nou!**

Prăvălie nouă! **Prăvălie nouă!**

Aducem la cunoștința onor. public din loc și provin-
cie, că am deschis în Arad, strada Deák Ferencz
nr. 2 (casa Sebesy)

o prăvălie de blănuri

corespunzătoare tuturor condițiilor.

In legătură cu această prăvălie

cultivăm și împăierea păsărilor
și primim ori ce pasere pentru a o umplea cu pae.

Pentru sezonul de vară primim spre
pastrare tot felul de blănuri, covoare
și bunzi pe lângă prețurile cele mai
moderate.

Solicitând părținirea onor. public, il asigură de serviciu
prompt

Sztruhár Testvérek

Arad, str. Deák Ferencz nr. 2 (casa Sebesy).

Se primesc spre reparare și lucruri de blănar.

Fondat la 1846.

Telefon 25—37.

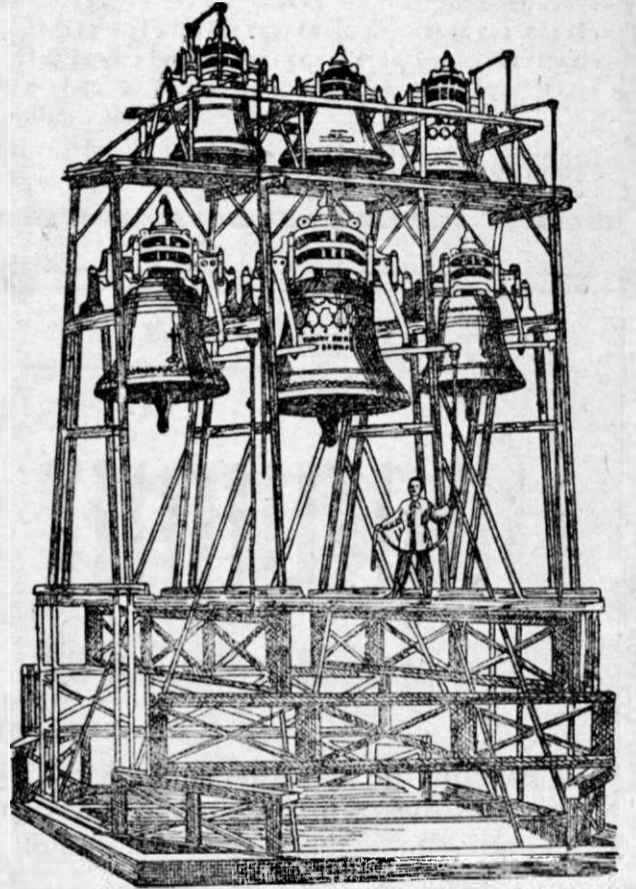
Pozdech József următor **Thury Ferenc**

Budapesta,

VI., Lehel-utca Nr. 8.

Mare fabrică
de instrumente
muzicale
de suflat,
turnătorie de clo-
pote și metale,
făurărie
și ajustărie
de clopote
cu brevet.

Catalog și preliminar de spese trimite franco.

La boala de rinichi, beșică și la reumă este de
rar efect

apa acră lithiumoasă
DE BALF.

Se poate comanda la direcția băilor: Balf
(com. Sopron) și la furnisorul de curte
Édeskuty L. Budapesta, V., Erzsébettér
nrul 8.

Oficina de dregere și magazinul cel mai vechiu de bicicletă și mașini de cusut.

Hammer Vilmos **mechanist**

ARAD,
Piața Szabadság
nr. 7.

Asortiment bogat de
mașini de cusut **SINGER** și **MINERVA.**

Unicul magazin de
renumitele mașini de cusut

— PFAFF. —

Cel mai ieftin mij-
loc de cumpărare
de articoli pentru
bicicletă și mașini
de cusut.

In magazin se află
mare asortiment de
gramophone și plăci.

Condiții de solvire foarte avantajoase.

▲ MARE ▲
▲ OFICINĂ ▲
▲ DE ▲
▲ DREGERE. ▲

LIPCSEI KÁROLY

LĂCĂTUȘ DE EDIFICII ȘI MOBILE

Pregătitor de griloaje de sîrmă, paturi și mobile de fier

Budapest, VII., str. Alsó Erdősor 1.

Pregătește tot felul de plăci de oțal nesurăietoare, vase de vapor, apoi mobile de fier, dricale de sîrmă, grilaj opinos de oțal, sîrmă, ciururi, precum tot felul de lucruri ce cad în această branșă, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Prețurile dricurilor de sîrmă: { cu ramă de fier bucata 11 cor.
" " " lemn " 7 "

PRĂVĂLIE DE FLORI

a lui **SCHVEFFER EDE**
ARAD, palatul Minorităților.

TELEFON 337.

TELEFON 337.

Esecuție:

buchete și cununii după gust

pe lângă prețuri avantajoase.

Comande din provincie execut punctual.

== **Serviciu prompt.** ==

Telefon 551.

Recunoscut ca cel mai bun.

Telefon 551.

Imprumut de BANI

pe casă și pământ până la cele mai înalte prețuri solvibile și în rate mijlocie pe

10, 15, 25, 35, 41, 50 de ani

KLEIN JÓZSEF Arad, str. Radnai 10.

Reprezentantul casei de păstrare din Sibiu,

unde sunt de vândut pe lângă prețuri moderate și favorabile de solvit următoarele case private și de închiriat: anume Lóvész-u. 3a. cu etagiu. Lipót-u. 12a. Lipót-u. 13. Lehel-u. 19, căși parter, și în Micălaca nouă lângă motor casa nrul 440, care ca edificiu nou cu 3—4, eventual 5 chilii, cuină, cămară și scaldă se vinde în rate pentru 6500 cor.

Fabrici de mașinării și plăci pentru
ciur edificare de mori a lui

GRAEPEL HUGÓ

Budapest, V., Váci-ut 40—48.

Recomandă locomobilele sale originale cu vapor Marshall, cele mai noi fabricate proprii: ca mașini de trierat și mașini combinate pentru trieratul bucatelor și a trifoiului; singuratică mașinării de moară, asortiment complet pentru aranjarea morilor și triere economice.

Ciur de ales
sămânță cu
brevetă a lui
Graepel

care s'a probat
cu cel mai
mare succes,

și din care
s'a spedit până acum circa **8000** bucăți.

Acest ciur îl trimite pe 14 zile de probă la ori care mașină de trierat, și-l primesc îndărăt, dacă nu va fi mai bun de cât ori-care altfel de ciur.

Catalog economic, descrierea ciurului, modele, precum și broșura cu mulțime de epistoale de mulțumiri și recunoștințe, se trimite gratis și franco.

Frideric Hönig

Turnătorie, fabrică de clopote și metal,
arangeată pe motor de vapor.

Arad, strada Rákoczi Nr. 11-28

S'a fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare
medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plată — recomandă clopotele sale cu patentă ca și reg. invenție proprie, care au avantajul că față cu ori-ce alte clopote, la turnarea unui și aceluiași clopot tare și cu sunet adăun — se face o economie de 20—30% a greutatea metalului.

Recomandă tot-odată clopote de fer ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin a căror întrebuițare clopotele se pot scuti de crepătură și chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără-ca să se clătine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroane de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o supra solvire nelsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimite gratis.

Al mai frumos loc de vilegiatură
în ARAD.

Să nu neglijeze nimeni de a merge

în chioscul de nou re-
novat din
parcul „Baross“

unde stă la dispoziția onor. public

Buffé rece
Cofetăria.

Zilnic cântă lăutarii dela orele 5. — Atât pre-
țurile buffetului cât și ale cofetăriei sunt cele mai
moderate și astfel întru toate acestea cere părți-
rea

Mihályi Gyula, cofetari.

Numai articole bune

se pot căpăta la

HEGEDÜS GYULA

prăvălie de parfumuri, rechisite de barberie în Arad

ANDRÁSSY-TÉR 15.

Mare asortiment de rachete veritabile englezești pentru
tenis și mingii, folbaluri, mingii de gomă, coșuri de călă-
torie, cosmeticuri franțuzești și englezești.

Hopp Károly

cancelarie tehnică

ARAD, STR. SZÉCHENYI Nr. 5.

Planuri și execuții: Pentru prevedere cu apă
și iluminare ^{precum} și pentru colonii de motoare etc.

REPREZENTANȚA

fabricelor de specialitate de prima
calitate.

Vânzare de saci și ponve.

Institut de a împrumuta saci.

Am onoare a aduce la cunoștința firmelor agricole și a agronomilor din loc și din împrejurime, că
la a. c. la 1 Iunie

în Arad, Boros Béni-tér 1, lângă ferăria lui Hartmann Samu, în casa dlui dr. Sever Ispravnic

am înființat un institut pentru a împrumuta saci

unde **50,000** de saci stau la dispoziție.

În aceeași localitate mă ocup cu vinzarea a tot felul de saci și ponve, precum și cumpărare de saci de
tărțe și făină odată folosiți.

Braun Miksa.

≡ Cumpărare și vinderea de saci de făină și tărțe folosiți. ≡

P. T.

Atragem cu toată stima atenția stimaților economilor la articlul ce se capătă permanent în depositul nostru:

sare de vite (briquette) de tot plăcută vitelor la lins,

sămânță de lujernă și trifoiu roșu garantată de curată de tortotel.

Sămânță de napi de Quedlenburg

boiuri: boabe galbene de oloiu, galbene de Oberndorf, roșu de Mammuth, galbene de Eckendorf și sămânță de napi de zahăr.

Piatră mîerie de Aussig. — Raffia de prima calitate.

Pentru scopuri de sămănat;

sămânță veritabilă de bicău; ovăs, orz și cucuruz.

Din aceste din urmă ținem și pentru furagiu.

Pentru prăsitorii de cai neîntrecutul **Melasse »DERBY«.**

Toate aceste se capătă cu prețurile cele mai scăzute de zi și acelor care nu sunt membrii la

Aradvármegyei Gazdasági Egyesület Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet
ARAD, în colțul străzilor Boros Béni-tér și Verbőczy-utca.

Au sosit becurile sistemul cel mai nou!

Cea mai nouă iluminare!

Becuri sistem „Auer“ putere raselor de 100 lumini pe oră 3 fileri.

ARGINTURI DE ALPACCA.

Obiecte de ornare

din metal, porțelan și sticlă.

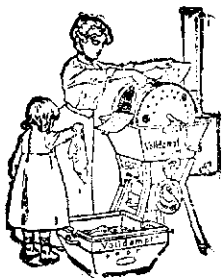
Modele de rame pentru icoane.

Telefon pentru oraș și comitat 451.

GEBHART TESTVÉREK, ARAD, Piața Andrassy 4

prăvălie de porțelan, sticlă, oglinzi, rame și candelabre, îndeprindere de sticlărie (Hotelul „Pannonia“).

Catalog de prețuri se trimite la dorință.

Mașina de spălat cu
aburi („Teligöz“)
sistem **JOHN.**

Cea mai perfectă mașină de spălat a actualității!

În raport cu spălatul cu mâna, se economisesc 75% din timp, lucru, săpun, sodă apă și combustibil.

Rufele se cruță.

Aparat de spălat, fier, aburit și desinfecant totodată.
Ocupă loc mic.

Garanție: se transportă pentru încercare fără nici un obligament.

Deposit stabil:

Póhm János

ferărie.

ARAD, Szabadság-tér.

Catalog de prețuri se trimite la dorință.

Înștiințare!

Am onoare a atrage atențiunea onoratului public, că

am deschis și am arangeat din nou

► grădina mea ◀

din Micălaca de pe terenul nou.

Recomand în atențiunea onor. excursioniști mai ales bucătăria mea ungurească, mâncările calde și reci.

În zilele de lucru și Duminica în grădină cântă lăutari din Arad excelenți.

Popicăria din nou renovată.

În localul meu plăcut, familiar servesc onor. vizitatori cele mai bune vinuri de deal și bere proaspătă din ghețarie cu prețurile cele mai ieftine și prompt.

Solicitând părținirea on. public

rămân cu distinsă stimă:

Lázár Péter,

restaurator în Micălaca nouă.

Bae de aburi în odăe!

Cu ajutorul aparatului „DIANA“ în 5 minute se poate face și în cea mai elegant mobilată o baie de aburi sau de aer ferbinte. aburi! Nicel o necurătenie! După folosire se poate împătura și se poate așeza pe un dulap. Cu folosirea aparatului de baie și de aer ferbinte „DIANA“ pot vindea toate boalele provenite din răceală:

reumă, ischias, influență, guturai, catar, durere de gât, mai departe nenositate afecțiuni de rinichi, congestii de sânge, ș. a.

Este mijlocul cel mai nestrictăcios și mai sigur pentru slăbire.
O baie costă 4 fileri.

Fiecare baie e o plăcere! Este indispensabilă și pentru sănătoși!

APARAT DE VIBRAȚIUNE instalat în toate statele lumii! Nu e durere de care n'ar înceta în decurs de trei și jumătate minute. Este mod sigur de vindecare **GUTELI, A RFUMELI și NENOSITĂȚILOR!** După 2-3 vibrațiuni reîmprospăta circulația sângelui. Aparatul de vibrațiune e înfragil și ține zeci de ani. — Pe împreună cu împachetarea costă 10 cor.

Descriere amănunțită și prospect trimite gratuit

Szabó István és Ferencz
Budapest, VII., Csömöry-ut 133.

Cel mai bun și mai ieftin a sortiment pentru curarea ornamentelor bisericesti, pentru toate biscele greco-or. române și sârbești, și anume

odăjdii colorate și negre, acodereminte, prapori mari, steaguri pentru biserici, caudele, cruci, baldachin, ripide, icoane sfinte, icoane rusești de tot felul, icoane istorice etc. etc.

În atelierul meu pregătesc cel mai bogat iconostas și morminte sfinte pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

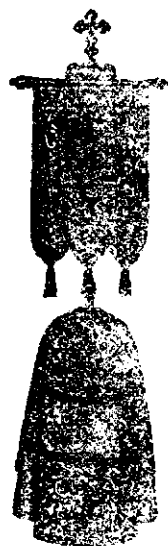
Cele mai moderne pălări pretești.

Haine pentru dnii preoți, brăne și camilafce. Pregătesc bine și vestiminte pretești, căci am un croitor foarte isteț. La dorință detașuri și tot felul de modele. Asigur cumpărătorii mei, că serviti în modul cel mai bun, căci am numai materia de primă tate și cea mai bună; dar vând mai ieftin ca ori unde în țară. Comande esecut momentan în modul cel mai prompt și mai constant.

Catalog ilustrat trimite gratuit.

Cerând comande abundante, rămân cu stimă

Nicola Ivkovics, Ujvidék
strada Duna, casa proprie.

Zsellér Imre

Atelier artistic pentru specialitate de ferestre de biserică, pictură pe sticlă, pentru părți de sticlă, plumbuitor de artă și de mozaic

Budapest, VI., Aréna-ut 124.

Pân' acum s'au făcut în atelierul meu ferestrele bisericilor romano-catolice din **Bács-Almás**, a celei din **Nickine**, din **Grediște**, **Bácskula** și **Bodajk**, a celei greco-orientale din **Ujvidék**, la cari mă provoc, ca și la parohii, cari au lucru distins din parte-mi.

Un talp bere de curte 8 cr.
O halbă 13 cr.

Avis !

Avis !

Cu deosebit respect aduc la cunoștința distinsului public, că

berăria orășenească de sub teatru

am luat-o în arândă

și acea voi ajusta conform tuturor recerințelor moderne. Din ziua aceasta voi avea cea mai excelentă bere de **Kőbánya** a primei societăți ungurești pe acții așa numită

BERE DE CURTE

apoi vinurile de sub podgorie de cea mai bună calitate. Cuina pe lângă prețurile cele mai ieftine totuși va corespunde cerințelor moderne.

Cu deosebită stimă : **Kánya Géza.**

Un talp bere de curte 8 cr.
O halbă 13 cr.

Acuma a sosit

**Untura de pește proaspătă
de Norvegia**

fără culoare și miros, calitate escelentă.

Prețul unei sticle 2 coroane.

Contra

supărărilor reumatice

este escelentă

Spirtul Reuma

incercat de atâtea ori cu succes.

Prețul unei sticle 80 fileri.

Se capătă calitatea originală în farmacia lui

Rozsnyai Mátyás
Arad, Szabadság-tér.

Nr. telefon 331.

Nr. telefon 331.

Carol F. Jickeli

Sibiu („La coasa de aur“).

Coase: Lungimea 70 75 80 85 90 cm.

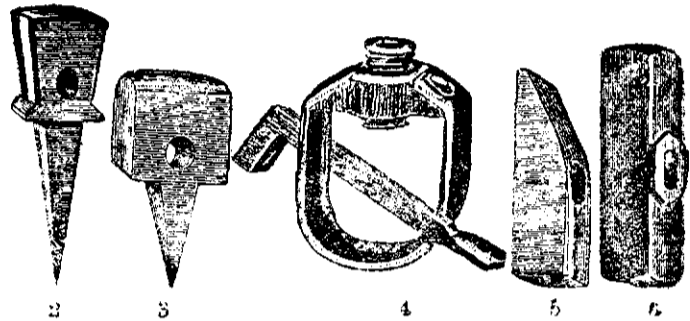
1 bucată: Cor. 1.60 1.60 1.60 2.— 2.—

Pentru fiecare bucata garantez. Adecă, eu schimb orice coasă provezută cu semnul C. F. J. care nu ar corespunde, chiar și atunci, când ea a fost bătută și întrebuințată. Economilor le pot recomanda cu cea mai mare încredere coasa aceasta.

În decursul anilor s'a sporit foarte tare numărul coaselor vândute.

La cumpărare de 10 bucăți se dă o bucată pe deasupra.

La cerere primește fiecare gratuit și dacă nu comandă nimic revistele de folos comun edate de mine.

Nicovale pt. coase.
Forma fig. 2 3
1 buc. C. —96 —86

Țiitoare de coase.
Nr. 4 1 bucată
Cor. —18

Ciocane pentru coase.

Fig. 5 à 250 300 Fig. 6 à 300 grame
1 buc. C. —86 —90 C. 1.—

telefon 585.

Adresa telegrafică: Reppmann, Arad.

Atelier de arhitectură alui

Reppmann Gyula

architect.

Cancelaria de arhitectură și întreprinderi de zidire:

Cancelaria filială:
ARAD, Weitzer János-u. 13
(peste drum de poșta principală).

Cancelaria principală:
BUDAPEST
Baross-utca 46.

Primește tot felul

de lucrări de biuro în cadrul arhitecturii.

Planuri în stilul cel mai modern, precum și planul cheltuelilor, se angajază la prețuri ș. a.

Servește tot felul de lămuriri pe terenul arhitecturii.

Nu trebuie să comandați din Budapesta.

LIPP DEZSŐ

întreprindere de tocolărie ♦ **GYŐR** ♦ strada Kazinczy nr. 18.

Mare magazin de briciuri englezești de cea mai bună calitate, briceaguri de Sollingen, foarfece pentru cusut, croșetat, unghie, croit, păr și barbă. Mașini pentru tunsul părului și bărbii. Mașini automate de ras cu siguranță etc.

Primește tocolărea și ascuțirea tuturor obiectelor de mai sus pe lângă prețuri ieftine.

Pentru un nou brici garanță de un an!

Comande din provinciă eșteptuesc prompt și la moment.

Canforii și medicii au favoruri.

Aceia doamnă

care dorește să aibă

o pălărie frumoasă cu șic

și după moda cea mai nouă

să se adreseze cu toată încrederea la

Lászár Cz.

modistă

Arad, palatul Minorităților

acolo și le poate procura cu prețul cel mai redus.

**Pălăriile de doliu
se aranjază la moment.**

Lösch József
fabrică de mașini de agronomie

== BÁCS-TOPOLYA ==

Recomandă

mașina de **HUNNIA** cu două
sămănat rânduri

Fabricație ungurească!

Poftiți și cereți invitațiuni asupra prețurilor.

Verita- **ARDEIU** dulce **BOKOR**
bilul a lui

== e cel mai bun în lume ==

precum

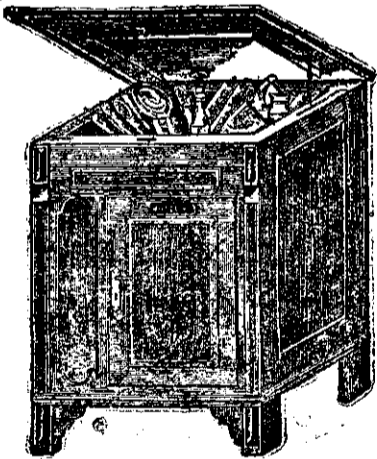
tot felul de calități spre scopuri indus-
triale și comerciale livrează

Bokor János, Szeged

proprietar de moară de ardeiu.

Export în întreaga lume.

Stiller József, mag. curții ces. regale,
fabrică de dulapuri de gheață
Fabrica și cancelaria: Budapest, VII., Nagydíófa-u. 22.

Recomandă dulapurile de gheață scutite prin lege (patentate) și recunoscute de cele mai bune și medailate fabricațiuni pentru răcirea vinului, apei, bere, untul și carnea crudă și dulapuri de gheață pentru necesitățile casei, aparate pentru prepararea înghețatei și rezervoare pentru înghețaciuni și pripele cele noi pentru spumare. — Cataloguri ilustrate despre fabricațiunile de mai sus, precum și cele mai noi inventațiuni pentru răcirea carnei, răciturile de mâncări, apoi butoaie de bere cu presiune de aer rece se trimit gratuit.

Singurul proprietar:

STILLER JÓZSEF,
fără tovarăș

BUDAPEST, VII., Nagydíófa-utcza 22. sz.

Pentru a se evita încurcarea vă rog să fiți atenți la firma mea, fabrica mea e fondată în anul 1873.

Mașini pentru stropirea viilor și arborilor

Construite de oameni specialiști distinși întrec atât în privința lucrării, precum și a durabilității orice fabricate de până acum. Nu face risipă în materie și e ușor de manuat de către oricine.

Un stropitor foarte tare făcut cu totul **trimitem de**
din aramă, supus probei, **bucata cu preț de 45 coroane.**

La comanda de odată a 10 bucăți un scăzământ de 5%.

Pentru fiecare bucată 5 ani garanță, se pot comanda exclusiv la noi fabricanții.

Pregătim orice fel de cazane de orice sistem pentru fierberea rachiului, cu aparat de recorire după plac, sau după sistemul inventat de noi, prin care câștigăm cu 20% mai mult rachi și mai gustos decât până acum.

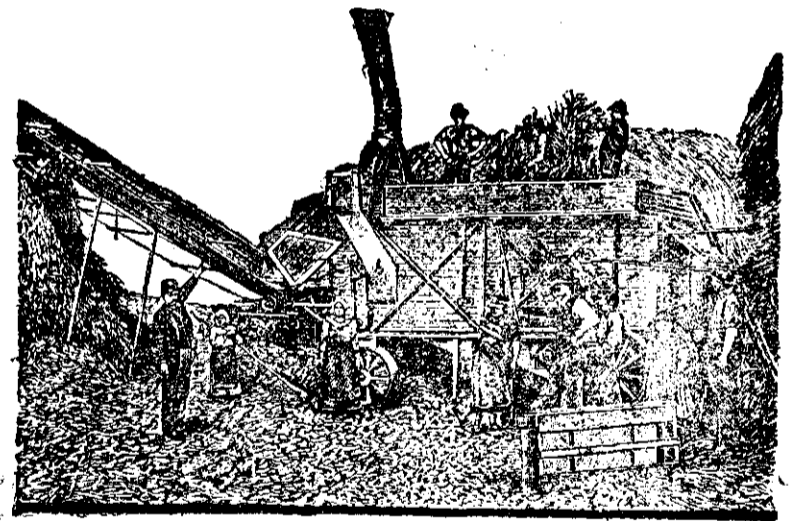
La comandă trimitem căldări pentru licitare sau de orice fel.

Lucrările de aramă le efectuăm iute și punctual.

La comanda ne rugăm dacă se poate a ni se trimite deseneuri și măsuri.

Szijaártó Testvérek, arămari

depou pentru fabricare și reparaturi de stropitoare
în Kecskemét.

Hartmann Jakab

fabrică de mașini de economie

== UJVERBÁSZ. ==

Recomandă renumitele sale instrumente noi

de absorbarea pravului

de mașini de treierat.

Poftiți și cereți ofert de preți.

Concesiune ungurească.